

Шамувел пыгамбер

Икинжи китап

Гириш

Шамувел пыгамбер барадакы икинжи китапта Давут пыгамбе-риң патышалык сүрен йыллары беян эдилеп, *Шамувел пыгамбер* биринжи китап довам эдйэр. Давут пыгамбер ысрайыл халкы-ның тарыхында өчмежек ыз галдыран патышадыр. Ол өз шалык сүрен дөврүнде ысрайыл гошуну-на серкерделик эдип, Иерусалим шәхерини эелейэр. Бу шәхер сонра Яхуда велятының ве тутуш Ысрайыл дөвлетиниң пайтагты боляр.

Давут пыгамбе-риң садык йүреги, Худайың буйрукларына ыхлас билен япышмагы Оны хошнут эдйэрди. Шонуң үчин-де, Худай Давуда онуң неслиниң хич вагт шалык тагтын-дан дүшмежекдигини вада берйэр.

Китабың икинжи бөлүминде Давут патышаның дурмуш кынчылыклары беян эдилйэр. Ол инди милли гошунуң гайдусыз яш

серкердеси дөл. Ол ысрайыл халкы үчин көп ерлери эелэп, инди тапдан дүшен патыша хөкмүнде суратландырыляр. Давут кэвагт рехимсизлик эдип, өз гөвүн ислеглерине ве бәхбитлерине ковалашып, Худайың назарында пислик сайылян гүнәлери эдйэр. Шейле гүнәлери үчин Худай оны берк жезаландырыяр. Эмма Давудың бир үйтгешик хәсиети бар: ол эден гүнәсине дүшүнөн бадына тоба эдип, Худайдан өтүнч сораяр, Онуң билен гатнашыгы дикелтжек болуп жан-тенден ыхлас эдйэр.

Давут пыгамбер өмрүниң ахырында элден гидерен шалыгыны долы дикелдип билмейэр. Эмма муңа гарамаздан, ондан соң онуң тагтына оглы Сүлейман чыкяр. *Патышалар* биринжи китапта Сүлейманың шалык сүрен дөври беян эдилйэр.

Мазмуны

Давудың Яхуданың үстүнден хөкүмдарлык этмеги..... 1:1–4:12
Давудың тутуш Ысрайылың үстүнден хөкүмдарлык этмеги... 5:1–9:13
Давудың Батшеба билен эден гүнәси..... 10:1–12:31
Давудың машгаласындакы бетбагтчылыклар..... 13:1–14:33
Давудың патышалыгындакы бетбагтчылыклар 15:1–20:26
Давудың хөкүмдарлыгы хакындакы бейлеки маглуматлар ..21:1–24:25

1-нжи бап

Шавулың өлди хабары

¹Шавул өленден соң, амалеклери еңип, доланып гелен Давут ики гүн Зиклагда галды. ²Үчүнжи гүн дийленде Шавулың дүшелгесинден якасыны йыртып, башындан гум совран бир адам Давудың янына гелди. Ол Давудың өңүнде ере йүзин дүшүп тагзым этди. ³Давут ондан: «Ниреден гелйәрсиң?» дийип сорады. Ол: «Мен Ысрайыл дүшелгесинден гачып гайтдым» дийди. ⁴Давут оңа: «Айт, нәме болды?» дийди. Ол: «Гошун еңлип гачды, адамларың көпүси гырылды. Шавул билен онуң оглы Ёнатан хем өлди» дийди. ⁵Давут бу хабары гетирен яш йигитден: «Шавул билен онуң оглы Ёнатаның өленини ниреден билйән?» дийип сорады. ⁶Яш йигит Давуда шейле жогап берди: «Эдил шол вагт мен Гилбога дагын дадым. Мен Шавулың найзасына сөенип дураныны, душманың сөвеш арабаларының ве олары сүрйән эсгерлерің болса оңа голайлашып баряндыкларыны гөрдүм. ⁷Шавул еңсесине середенде мени гөрүп, янына чагырды. Мен: „Нәме агам?“ дийдим. ⁸Ол: „Сен ким?“ дийип сорады. „Мен амалек тиресинден“ дийип жогап бердим. ⁹Соңра ол маңа: „Гел-де, мени өлдүр, чүнки энтек ичимде жаным болса-да, ажалым гөрнүп дур“ дийди. ¹⁰Менем бардым-да, оны өлдүрдим. Себәби мен онуң инди дири галмажакдыгына гөз етирипдим. Башындакы тәжи билен элиндәки билезигини женабыма алып гайтдым, ине, олар женабым». ¹¹Муны эшиден Давут якасыны тутуп, гейимлерини йыртды,

онуң янындакылар хем шейтдилер. ¹²Олар гылычдан гечирилен Шавул үчин, онуң оглы Ёнатан үчин, Реббиң гошуны ве ысрайыл халкы үчин аглашдылар. ¹³Давут хабар гетирен яш йигитден: «Сен нирели?» дийип сорады. Ол: «Мен гелмишек бир амалегиң оглы» дийип жогап берди. ¹⁴Давут оңа: «Горкман, Реббиң сечип-сайлан адамыны өлдүрмәге нәдип милт этдиң?» дийди. ¹⁵Соңра Давут яш йигитлерің бирини янына чагырып: «Гел, шуны өлдүр!» дийди. Йигит оны уруп өлдүрди. ¹⁶Давут амалеге: «Дөкен ганың өз башына барсын. Чүнки сен Реббиң сечип-сайлан адамыны өлдүрендигине өз дилиң билен шаятлык этдиң» дийди.

¹⁷Шавул ве онуң оглы Ёнатан үчин, Давут шу агыны айтды. ¹⁸(Давут бу «Пейкам айдымыны» яхуда халкына өвренмеги буюрды. Бу Догручыллык китабында языландыр.) Ол шейле дийди:

¹⁹«Эй, Ысрайыл, шөхратың дем-дүйтсүз ятыр депелеринде!

Герчеклер нәдип ере язылды?!

²⁰Гатлылара айтмаң муны,
Ашкелоның көчелеринде
яймаң.

Ёгсам пилиштлерің гызлары
жошар,
сүннетсизлерің гызлары
хешелле какар.

²¹Эй, Гилбога даглары!
Үстүңизе чыг-да, ыгал-да
дүшмесин!

Сизден хасыл өнмесин!

Чүнки герчегің галканы,

Шавулың гайдып ягланмажак
галканы

сизиң үстүңизде сынды.

- ²² Ёнатаның яйы сова гечмезди
өлдүриленлериң тенинден,
Шавулың гылыжы бош
гечмезди
герчеклериң яйындан.
- ²³ Сөйгүлиди, эзизди
Шавул билен Ёнатан.
Дириликде, өлүмде олар жыда
дүшмеди.
Чаласындылар бүргүтден,
гүйчлүдилер арсландан.
- ²⁴ Эй, Ысрайыл гызлары,
аглаң, Шавул үчин аглаң!
Ал-элван гейдирен үчин,
геймиңизи зер билен
нагышлан үчин аглаң!
- ²⁵ Герчеклер нәдип ере язылды
жең мейданында!
Ёнатан дем-дүйтсүз ятыр
депәнде.
- ²⁶ Сениң үчин халым теңдир, эй,
Ёнатан доган!
Жуда эзиз болупдың маңа.
Зенан сөйгүсинден-де
артыкды сөйгиң маңа.
- ²⁷ Герчеклер нәдип ере язылды?!
Ок-яраглар дөвүлди!»

2-нжи бап

Давут Яхуданың патышасы боляр

¹Шондан соң Давут: «Яхуда галаларының бирине гидейинми?» дийип, Реббе йүз тутды. Реб: «Хава, гит!» дийип жогап берди. Давут: «Хайсына гидейин?» дийип сорады. Реб: «Хеброна» дийди. ²Шунлукда, Давут

өзи билен ики аялыны – йизрегелли Ахыногамы хем-де кармелли Набалаң дул галан аялы Абыгайылы алып, Хеброна гитди. ³Давут адамларыныда өз машгалалары билен биле экитди. Шейдип, олар Хеброн галасының обаларында орнашдылар. ⁴Яхуданың адамлары гелдилер ве Давудың башына яг гуюп, оны яхуда тиресине патыша белледилер.

Олар Шавулы Гилгатдакы ябешлилериң жайландыгыны Давуда хабар беренлеринде, ⁵Давут чапарларың үсти билен ябешлилере шейле хабар ёллады: «Өз женабыңыз Шавулы жайлап, оңа вепалылык гөркезендигиңиз үчин, Реб сизи ялкасын! ⁶Реб сизе мерхемент этсин хем вепалылык гөркезсин! Бу эден ишиңиз үчин менем сизе ягшылык эдерин. ⁷Голларыңыз кувватлы болсун, өзүңизем мерт болун! Женабыңыз Шавул өлди, яхуда халкы мени патышалыга белледи».

Абнер Ышбошеди Ысрайылың патышасы эдйәр

⁸Нериң оглы Абнер Шавулың гошунбашысыды. Ол Шавулың оглы Ышбошеди Маханайыма гетирди. ⁹Абнер оны Гилгадың, Ашурың, Йизрегелиң, Эфрайымың, Бениаминиң хем-де тутуш Ысрайылың патышасы этди. ¹⁰⁻¹¹Ысрайыла патышалык эдип башланда, Шавулың оглы Ышбошет кырк яшындады. Ол ики йыл патышалык этди.

Эмма яхуда тиреси Давудың ызына эерди. Хебронда яхуда тиресине Давут еди йыл алты ай бәри патышалык эдйәрди.

¹²Нериң оглы Абнер Шавулың оглы Ышбошедиң адамлары билен

биле Маханайымдан Гибгона гитди. ¹³Серуяның оглы Ёвап болса Давудың адамлары билен чыкып, Гибгон ховданының янында олар билен габатлашды. Бу ики топарың херси ховданың бир тарапында ерлешди. ¹⁴Абнер Ёваба: «Гой, яш йигитлер өңе чыксынлар-да, баша-баш гүйч сынанышсынлар» дийди. Ёвап хем: «Гой, чыксынлар» дийди. ¹⁵Олар өңе чыкдылар. Бениамин тиресинден Шавулың оглы Ышбошет тарапдан он ики адам, Давудың адамларындан хем он ики адам өңе сайланды. ¹⁶Олар бири-бириниң келлесинден тутуп, гаршыдашының бөврүнден гылычларыны гечирдилер. Шейдип, оларың әхлисиниң ләши серилди. Шона гөрә-де Гибгондакы ол ере Хелкатхассурым^a диен ат берилди. ¹⁷Шейдип, ол гүн жуда ёвуз сөвеш башланды. Абнер билен ысрайыллар Давудың адамларындан еңилдилер.

¹⁸Серуяның үч оглы Ёвап, Абышай, Асахел дагы шол ердеди. Асахел эдил кейик ялы йылдамды. ¹⁹Ол Абнери ызарлады. Ол хич тарапа совулман, гөни онуң ызындан барялды. ²⁰Абнер ызына середип: «Асахел, бу сенми?» дийди. Ол: «Хава, мен» дийип жогап берди. ²¹Абнер оңа: «Сагыңа я солуңа совлуп, яш эсгерлериң бирини тут-да, онуң затларыны тала» дийди. Йөне Асахел онуң ызындан галмады. ²²Абнер Асахеле ене: «Мени коваламаңы бес эт! Бирден сени ере пылчап ураймайын! Онсоң мен сениң доганың Ёвабың йүзүне нәхили середерин?» дийди. ²³Йөне Асахел ыза гайтмак ислемеди. Шунлукда, Абнер найзасының ужуны онуң ичинден

гечирди. Асахел йыкылды, йыкылан еринде-де жан берди. Онуң өлен еринден геченлериң хеммеси ол ерде аяк чекдилер.

²⁴Соңра Ёвап билен Абышай Абнериң ызындан коваладылар. Гүн яшанда, олар Гияның гаршысындакы, Гибгон чөлүне тарап гидйән ёлуң якасындакы Омах депесине етдилер. ²⁵Бениаминлер Абнериң дашына топландылар-да, бирлешдилер; олар бир депөниң үстүне чыкып дурдулар. ²⁶Абнер Ёваба гыгырып шейле дийди: «Адамларың гылычдан гечирилмегиниң, хей, соңы гелмеэми? Мунуң соңуның пажыгалы болжаныны билеңокмы? Гарындашларыны коваламагы бес этмеги үчин адамларыңа хачан буйрук бержек?» ²⁷Ёвап Абнере: «Дири Худайдан ант ичйән! Эгер өзүң сесленмедик болсаң, мениң адамларым өз гарындашларыны тә даңдана ченли ковалардылар» дийди. ²⁸Ёвап шахдан эдилен сурнай чалды; адамлар сакландылар. Шондан соң олар ысрайыллары коваламагы, олар билен урушмагы бес этдилер.

²⁹Абнер адамлары билен узак гиже Иордан дересинден йөреди. Олар Иордан дерясындан гечдилер; эртеси ирден хем йөрәп, Маханайыма гелдилер. ³⁰Ёвап Абнери коваламагы бес эденден соң, адамларыны топлады. Давудың адамларындан Асахелден башга-да он докузы кемди. ³¹Давудың адамлары Абнере гошулан бениаминлерден үч йүз алтмыш адамы өлдүрди. ³²Олар Асахели әкидип, Бейтуллахамда – онуң өз какасының губры гойлан гүммезиң ичинде жайладылар. Соңра Ёвап

^a 2:16 *Хелкатхассурым* – бу сөз гылыч мейданы диймеги аңладяр.

адамлары билен узак гиже ёл йөрөп, даң агаранда Хебронда гелди.

3-нжи бап

¹Шавулың адамлары билен Давудың адамларының арасындакы уруш узага чекди. Давут гитдигисайы гүйчленйәрди, Шавулыңкылар болса барха эжизлейәрдилер.

Давудың Хебронда доглан огуллары

²Ине, шулар Давудың Хебронда доглан огулларыдыр: онуң новбахар оглы йизрегелли Ахыногамдан болан Амнонды. ³Икинжиси кармелли Набалың дул галан аялы Абыгайылдан болан Килапды, үчүнжиси Гешур патышасы Талмайың гызы Магакадан болан Абшаломды. ⁴Дөрдүнжиси Хагьтдан болан Адоныяды, бөшинжиси Абыталдан болан Шепатяды. ⁵Алтынжы оглы Эгладан болан Йитрегамды. Давудың бу огулларының хеммеси Хебронда догулдылар.

Абнер Давуда гошуляр

⁶Шавул билен Давудың ковум-гарындашларының арасындакы уруш довам эдйәрди. Шавулың ковумындан Абнер барха гүйчленйәрди. ⁷Шавулың Риспа атлы бир гырнагы барды. Риспаның атасына Ая диййәрдилер. Бир гүн Ышбошет Абнере: «Нәме үчин какамың гырнагы билен ятдын?» дийди. ⁸Ышбошедин сөзлерине Абнериң жуда гахары гелип, оңа шейле дийди: «Нәме сен мени Яхуданың тарапына гечен бир көпек хасапаянмы? Мен бу гүнки гүне ченли атаң Шавулың неслине, онуң доганларына, достярларына вепалы болуп, сени Давудың элине дүшмекден саклап гездим.

Шу аял себәпли бу гүн сен маңа гара йөңкежек болярмың?»⁹⁻¹⁰Реб Шавулың элинден патышалыгы алжакдыгына, Дандан Беершеба ченли узаян Ысрайылда хем Яхудада Давудың патышалыгыны беркараар этжекдигине ант ичди. Инди ол хакда айдыланы ерине етирмесем, гой, Худай маңа-да шоны, хатда онданам бетерини гөркезсин». ¹¹Ышбошет Абнерден горкансоң, оңа жогап гайтарып билмеди.

¹²Абнер Хебронда отуран Давуда чапар иберип: «Юрт кимиңки? Гел, эхт баглашалы, тутуш Ысрайылың сениң тарапына гечмегине менем голдав берейин» дийди. ¹³Давут: «Боляр, мен сениң билен эхт эдишейин, йөне бир шерт билен: мениң билен гөрме-гөрше геленинде, Шавулың гызы Микалы-да гетирерсиң, эгер гетирмесең, мени гөрмерсиң» дийди. ¹⁴Соңра Давут: «Йүз пилиштлиниң пүрчүгини берип алан аялым Микалы өзүме гайтарып бер» диен хабар билен Шавулың оглы Ышбошеде чапар гөндерди. ¹⁵Ышбошет адам иберип, Микалы онуң адамсы Палтыелден ызына алды. Палтыел Лайышың оглуды. ¹⁶Адамсы ёлбойы аглап-эңрәп, Микалы Бахурыма ченли угратды. Абнер «Өйүңе гайт!» диенсоң, Палтыел ызына доланды.

¹⁷Абнер ысрайыл яшулуларына шейле сөзлер билен йүзленди: «Көп вагтдан бәри сиз Давудың өзүңизе патыша болмагыны ислейәрсиниз. ¹⁸Инди ислегинизи амала ашырың, себәби Реб: „Мен Өз халкым Ысрайылы гулум Давудың үсти билен пилиштлилерден хем онуң эхли душманларындан халас эдерин“ дийип, Давуда айдыпды». ¹⁹Абнер бенямин тиреси билен хем геплешди. Соңра эхли

ысрайылларын хем-де беняминлерин ислегини Давуда етирмек үчин, ол Хебронда гитди.

Абнериң өлүми

²⁰ Абнер йигрими адам билен биле Хебронда Давудын янына барды. Давут олар үчин мейлис гурады. ²¹ Абнер Давуда: «Мен гидейин-де, тутуш Ысрайылы ша хезретлериниң янына йыгнайын. Сениң өз гөвүн ислегинче гөрө шалык сүрмегин үчин, гой, олар сениң билен эхт баглашсынлар» дийди. Давут Абнери гойберди, ол саг-саламат чыкып гитди. ²² Ёвап Давудын адамлары билен талаңчылыктан яңыжа гайдып гелипди. Олар көп олжа алыпдылар. Эмма Абнер Хебронда – Давудын янында дэлди, Давут оны гойберипди, ол саг-саламат чыкып гайдыпды. ²³ Ёвап тутуш гошун билен биле гелди. Нериң оглы Абнериң патышаның янына гелендигини, патышаның оны гойберендигини, онуң саг-саламат чыкып гидендигини Ёваба хабар бердилер. ²⁴ Ёвап патышаның янына барып: «Эден задың нәме?! Өз аягы билен яныңа гелен Абнери нәме үчин гойбердиң? ²⁵ Сен Нериң оглы Абнери танаяң ахырын! Ол сени алдамак үчин, нирә гидип-гелйәниңи, нәме иш эдйәниңи билмек үчин гелендир» дийди. ²⁶ Ёвап Давудын янындан чыкансон, Абнериң ызындан чапарлар иберди ве оны Сира гуюсындан ызына гетиртди. Эмма Давут мундан бихабарды. ²⁷ Абнер Хебронда гайдып геленде, Ёвап онуң билен икичәк геплешжәк болян киши болуп, оны дервезәниң ич тарапына чекди-де, ичине уруп өлдүрди. Шейдип, Абнер Ёвабың доганы Асахелиң ганына галандыгы үчин өлдүрди. ²⁸ Давут бу

хабары эшидип: «Өзүмем, патышалыгыма Нериң оглы Абнериң ганы үчин Реббин өңүнде хич вагт гүнәкәр болмарыс. ²⁹ Гүнә, гой, Ёвабың хем онуң неслиниң бойнуна дүшсүн. Ёвабың неслиниң арасында ириң йыгнаян яралы, пис ачан я-да голтугы пишекли, гылычдан өлйән я-да нана зар адамлар, гой, хемише болсун дурсун» дийди. ³⁰ Шейдип, Ёвап ве онуң доганы Абышай Гибгонда болан урушда өз доганлары Асахели өлдүрөн Абнериң жанына каст этдилер.

³¹ Давут Ёвап билен онуң янындакы әхли халка: «Якаңызы йыртып, жулгейниң-де, Абнериң ясыны тутун» дийди. Давут патыша онуң табыдының ызындан йөрөди. ³² Абнери Хебронда жайладылар. Онун губрының башында патыша сес эдип аглады, тутуш халк-да оңа гошулды. ³³ Патыша Абнер үчин агы айтды:

«Акмакларча өлмели дэлдиң,
Абнер!

³⁴ Голларың баглы дэлди,
аякларың гандаллы дэлди!
Эмма залымларың голуна
дүшен бири кимин хеләк
болдуң!»

Абнер үчин тутуш халк ене-де аглады. ³⁵ Соңра әхли халк Давудын янына гелип, Гүн батмаздан өң бир затлар гарбанмагы теклип этдилер. Эмма Давут: «Эгер Гүн яшянча чөрөк ийсем я-да башга бир зат датсам, Худай маңа-да шоны, хатда ондан-да бетерини гөркөзсин» дийип ант ичди. ³⁶ Тутуш халк Давудын бу болшуну гөрүп, оны макуллады. Патышаның эдйән әхли ишинден хошал болшы ялы, халк бу гезек хем ондан хошал болды. ³⁷ Нериң оглы Абнериң өлүминде Давудын элиниң ёкдугына

тутуш гошун ве эхли ысрайыл халкы шол гүн гөз етирди. ³⁸Патыша адамларына йүзленип: «Бу гүн Ысрайылың бир бегиниң, бир бейик адамының өлендигини билийэңизми?» ³⁹Худайың башыма яг гуйлуп сайлан патышасы болсамам, менде бу гүн гүйч-гурбат ёк. Серуяның огуллары менден хас гүйчли. Яманлык эдениң өзүне-де Реб яманлык гөркезсин» дийди.

4-нжи бап

Ышбошет өлдүрильэр

¹Хебронда Абнериң өлдүрилендигини эшидип, Шавулың оглы Ышбошедиң эсси айылды, тутуш ысрайыл халкына ховсала аралашды.

²Шавулың оглы Ышбошедиң хызматында Багана хем Рекап атлы ики доган барды. Олар гаракчы топарларың серкерделеридилер. Олар бенямин тиресинден бееротлы Риммоның огулларыдылар. (Беерот Бенямин топрагының бир белеги хасап эдилйәрди.

³Бирваглар өз топракларыны ташлап, Гитайыма гачып баран бееротлылар хэзире ченли хем ол ерде гелмишек болуп яшап йөрлер.)

⁴Шавулың оглы Ёнатаның Мепибошет диен ики аягы-да агсак бир оглы барды. Йизрегелден Шавул билен Ёнатаның өлди хабары геленде, ол бәш яшындады. Энекеси жуда ховлукмачлык билен алып гачып барярка, оны элинден гачырыпды. Шейдип, чеганың аягына шикес етипди.

⁵Ышбошет гүнортан дынч алярка, Риммоның огуллары Рекап билен Багана гүнортаның ыссысында онуң өйүне гелдилер. ⁶⁻⁷Бу ики доган бугдай алмага гелен кишилер болуп, Ышбошедиң ичине урдулар. Бу, ине,

шейле болупды: олар өе гиренлеринде, Ышбошет өз ятян отагында уклап ятырды. Олар онуң үстүне топулдылар-да, оны өлдүрип, келлесини кесип алдылар ве ол ерден чыкып гачдылар. Соңра олар Иордан дересиниң ёлы билен узак гиже йөрөдилер.

⁸Ол икиси Ышбошедиң келлесини Хебронда Давудың янына гетирип, оңа: «Ине, шу сениң жаныңа каст этмекчи болан душманың Шавулың оглы Ышбошедиң келлеси! Бу гүн Реб Шавулдан ве онуң неслинден ша хезретлериниң арыны алды» дийдилер. ⁹⁻¹⁰Давут бееротлы Риммоның огуллары Рекап билен Багана йүзленип: «Мени эхли белабетерлерден горан Ребден ант ичйәрин, маңа бири Шавулың өлди хабарыны гетирипди ве ол говы хабар гетирендириң өйдүпди. Йөне мен оны Зиклагда өлдүрдим. Гетирен бушлугы үчин оңа шейле „серпай“ япылыпды. ¹¹Хей, онсоң сиз – залымлар бир бигүнэни өз өйүнде, өз дүшегинде өлдүрерсиниз-де, сиз ер йүзүнден ёк эдип, онуң хунуны сизден алмарынмы?» дийди. ¹²Соңра Давут нөкерлерине эмир этди; нөкерлер олары өлдүрдилер ве эл-аякларыны кесип, гөврелерини Хеброндакы ховданың үстүнден асдылар. Ышбошедиң келлесини болса экидип, Хебронда Абнериң губры гойлан гүммезде жайладылар.

5-нжи бап

Давут тутуш Ысрайыла патыша боляр

(1 Йыл язгылары 11:1-9)

¹Ысрайылың эхли тирелери Хебронда Давудың янына барып, оңа: «Биз

сениң өз сүегинден ве тениндендирис. ²Өңлерем – Шавул патышамызка-да сен ысрайыл гошунына серкердедин. Реб саңа: „Мениң халкым Ысрайылың чопаны сен боларсың, Ысрайыла сен хөкүмдарлык эдерсиң“ дийипди» дийдилер. ³Шейдип, Ысрайылың әхли яшулулары Хебронда Давудың янына йыгнандылар. Шол ерде Реббиң хузурында Давут патыша олар билен әт эдишиди. Ысрайылың яшулулары Давудың башына яг гуюп, Ысрайыла патыша белледилер. ⁴Давут патыша беллененде, отуз яшындады; ол кырк йыл патышалык этди. ⁵Давут Хебронда Яхуданың үстүнден еди йыл, алты ай, Иерусалимде отурып, тутуш Ысрайыл билен Яхуда отуз үч йыл патышалык этди.

⁶Давут патыша адамларыны алып, Иерусалимде яшаян ябусларың үстүне йөриш этди. Ябуслар Давуда: «Сен бу ере гирип билмерсиң, хатда көрлердир агсакларам сени ызыңа серпикдирип билерлер» диййәрдилер. Олар Давут бу ере гирип билмез дийип пикир эдйәрдилер. ⁷Эмма Давут Сион галасыны басып алды. Ол хәзир «Давут галасы» дийлип атландырылар. ⁸Давут шол гүн: «Кимде-ким ябуслары өлдүрмекчи болса, кәризиң ичинден гечип, Давуды йигренйән көрлердир агсакларың үстүне чозсун» дийди. («Көрлердир агсаклар Худайың өйүне гирип билмезлер» диен геп шондан галды.) ⁹Давут галаны эеледи ве оны «Давут галасы» дийип атландырды. Ол Миллодан ^a башлап, галаның тууш төверегини тәзеден гурды.

¹⁰Давут гитдигисайы гүйчленйәрди, себәби Хөкмүрован Худай Реб онун биленди.

¹¹Сур патышасы Хирам Давудың янына илчилер билен кедр агачларыны, агач уссаларыдыр көшк гуружы уссалары иберди. Олар Давут үчин көшк гурдулар. ¹²Шейлеликде, Давут өзүни Реббиң тутуш Ысрайылың патышасы хөкмүнде беркарар эдендигине хем-де Өз халкы Ысрайылың хатырасына өз патышалыгыны бейгелдендигине дүшүнди.

¹³Давут Хеброндан геленден соң, Иерусалимде ене-де гырнаклардыр аяллар алды. Олардан хем Давудың огул-гызлары болды. ¹⁴Онуң Иерусалимде доглан чагаларының атлары шулардыр: Шаммува, Шобап, Натан, Сүлейман, ¹⁵Йыбхар, Элишува, Непек, Япыя, ¹⁶Элишама, Эяда, Элипелет.

¹⁷Давудың тутуш Ысрайыла патышалыга белленилендигини эшиденде, әхли пилиштлилер аяга галып, онуң гөзлегине чыкдылар. Давут муны эшидип, чөлдәки гала гитди. ¹⁸Пилиштлилер гелип, Рапа жүлгесине яйрадылар. ¹⁹«Мен пилиштлилерин гаршысына чыкайынмы? Сен олары мениң элиме берермиң?» дийип, Давут Реббе йүз тутды. Реб оңа: «Бар, пилиштлилери шүбхесиз сениң элине бержекдирин» дийди. ²⁰Шейлеликде, Давут Багалперасыма гелип, олары шол ерде дерби-дагын этди. Ол: «Сил бентлериниң бөвсүлиши кимин, Ребде душманларыма мениң элим билен зарба урды» дийди. Шол себәпден хем бу ере Багалперасым ^b диен ат

^a **5:9 Милло** – топрак билен долдурылан жайрык я-да бошлук ер болмагы ахмал. Сөзлүге серет.

^b **5:20 Багалперасым** – бу сөз зарба урян жәнап диймеги аңладяр.

дакылды. ²¹Давут билен онуң адамлары пилиштликериң ташлап гиден бутларыны алдылар.

²²Пилиштликер ене гелип, Рапа жүлгесине яйрадылар. ²³Давут Реббе йүз тутанда, Реб шейле дийди: «Оларың өнүнден чыкма. Бальзам агачлары тарапдан гелип, оларың еңсесинден ур. ²⁴Бальзам агачларының башларындан аяк сеслерини эшидениңде, тайяр бол, себәби бу пилиштликериң гошунуны дербидагын этмек үчин, Мен – Реббиң сениң өңүңе дүшдүгимдир». ²⁵Давут Реббиң буйрушы ялы этди. Ол Гебадан Гезере ченли болан аралыкда пилиштликери гырды.

6-нжы бап

Давут Өхт сандыгыны Иерусалиме гетирдйәр (1 Йыл язгылары 13:1-14; 15:1-16.3,43)

¹Давут ене-де Ысрайылың мен диен адамларындан отуз мүңүсини топлады. ²Ол Худайың Өхт сандыгыны гетирмек үчин, адамлары билен биле Багала Яхуда галасына гитди. Сандык керупларың арасында тагт гуран Хөкмүрован Реб дийип атландырылар. ³Олар Худайың сандыгыны тәзе араба йүклөп, байырлыкда ерлешйән Абынадабың өйүнден алып чыкдылар. Тәзе арабаны Абынадабың огуллары Уза билен Ахә сүрүп барярдылар. ⁴Уза Худайың сандыгының гапдалындан ^a, Ахә болса сандыгың өңүнден йөрәп барярды. ⁵Давут ве тутуш

ысрайыл халкы Реббиң хузурында бар гүйчлери билен серви агажындан эдилен дүрли саз гуралларыны: лира, арфа, депрек, кимвалдыр кастанет чалып танс эдйәрдилер.

⁶Наканың харман жайына етенлеринде, оларың өкүзлери бүдреди, Уза элини узадып, Худайың сандыгындан тутды. ⁷Уза гаршы Реббиң гахары гелди. Бипервайлык эдендиги үчин, Худай оны шол ерде өлдүрди. Уза эдил Худайың сандыгының янында жан берди. ⁸Давут Реббиң Узаны өлдүрөндиги үчин гахарланды. (Ол ер шу гүне ченли Перес Уза ^b дийлип атландырылар.) ⁹Давут шол гүн Ребден горкуп: «Реббиң сандыгыны нәдип мениң яныма гетирип боларка?» дийди. ¹⁰Шунлукда, Давут Реббиң сандыгыны Давут галасына әкитмек исле меди. Ол сандыгы Гат галасындан болан Обедедомың өйүнде гоюп гитди. ¹¹Реббиң сандыгы үч айлап Обедедомың өйүнде дурды. Реб Обедедомы ве онуң тутуш хожалыгыны ялкады.

¹²«Реб Обедедомың хожалыгыны хем-де оңа дегишли боланларың әхлисини Худайың сандыгы үчин ялкады» дийип, Давут патыша хабар бердилер. Давут гидип, Худайың сандыгыны улы шатлык билен Обедедомың өйүнден Давут галасына гетирди. ¹³Реббиң сандыгыны гөтерижилер алты әдим йөрөндөн соң, Давут бир өкүз билен семиз гөләни гурбанлык берди. ¹⁴Давут неписзыгыр матадан тикилен эфот гейип, Реббиң хузурында бар гүйжи билен жошуп танс эдйәрди. ¹⁵Шунлукда,

^a **6:4 Уза Худайың сандыгының гапдалындан** – бу жүмле кәбир голязмаларда Худайың сандыгыны Абынадабың байырлыкдакы өйүнден алып чыкдылар дийип душ гелийәр.

^b **6:8 Перес Уза** – бу сөз Уза гаршы газап диймеги анладяр.

Давут хем-де тутуш ысрайыл халкы шатлык билен гыгырышып, шахдан эдилен сурнай чалып, Реббиң сандыгыны гетирийәрдилер.

¹⁶Реббиң сандыгы Давут галасына гетириленде, Шавулың гызы Микал пенжиреден серетди. Давудың Реббиң хузурында бөкжекләп танс эдишини гөрүп, ол өз янындан Давуда гөвнүетмезчилик билен серетди. ¹⁷Олар Реббиң сандыгыны гетирип, Давудың онун үчин йөрите гуран чадырының ичинде өз еринде гойдулар. Соңра Давут Реббиң хузурында якма хем саламатлык гурбанлыкларыны берди. ¹⁸Ол якма хем саламатлык гурбанлыкларыны берип боландан соң, Хөкмүрован Реббиң адындан халка пата берди. ¹⁹Аял-эркек диймән, ысрайыл халкының херсине бир чөрөк, бир бөлек эт хем-де кишмиш пайлады. Шондан соң тутуш жемагат өйүне даргады.

²⁰Давут өз машгаласына пата бермек үчин гайдып гелйәркә, Шавулың гызы Микал өңүнден чыкып, оңа шейле дийди: «Бир болгусызың утанчсызлык билен ялаңачланышы ялы, өз эмелдарларының гырнакларының өңүнде ярым-ялаңачланып, гөр, бу гүн ысрайыл патышасы өзүне нәхили хормат газанды!» ²¹Давут Микала шейле дийди: «Бу сениң атаңың хем оңуң неслиниң ерине мени сайлан, мени Өз халкы Ысрайыла хөкүмдар эден Реббиң хузурында болды. Хава, мен Реббиң хузурында танс этжек. ²²Мен өзүми өңкүденем хас кичелдип, мертебәми песелтжек. Эмма сениң диййән гырнакларың мени шөхрата бесләрлер».

²³Шавулың гызы Микал дүнйәден перзентсиз өтди.

7-нжи бап

Реббиң Давуда берен вадасы

(1 Йыл язгылары 17:1-15)

¹Давут патышаның өз көшгүнде орнашан, Реббиң оны даш-төверегиндәки әхли душманларындан горап, оңа рахат дурмуш берен дөврүди. ²Шол гүнлерде патыша Натан пыгамбере: «Серет, мен-ә кедр агажындан гурлан көшкде яшаярын, Худайың сандыгы болса бир чадырда дур» дийди. ³Натан Давуда: «Ислән задыңы эдибер, себәби Реб сениң билендир» дийди.

⁴Эмма хут шол гижә Натана Реббиң сөзи аян болды: ⁵«Бар, гулум Давуда Реб шейле диййәр дий: „Маңа месген тутар ялы өй гуржак сенми? ⁶Мен ысрайыл халкыны Мүсүрден алып чыкан гүнүмден бәри өйде месген тутмадым; чадырымы ондан-оңа гөчүрүп яшап йөрдүм. ⁷Тутуш Ысрайыл билен болан ерлеримиз әхлисинде Өз халкым Ысрайыла баштутанлык этмеги буйран сердарларымың, хей, биринден: ‘Нәме үчин Маңа кедр агажындан өй гурмадыңыз?’ дийип сорадыммы?» ⁸Инди сен Мениң гулум Давуда Хөкмүрован Реб ене-де шейле диййәр дий: „Мен сени мейданда гоюн бакып йөрән еринден алып, Өз халкым Ысрайылың хөкүмдары этдим. ⁹Нирә гитсең янында болдум, өңүндәки әхли душманларыңы гырып ташладым. Инди болса ер йүзүндәки бейик адамларың ады кимин сениң адыңы беленде гөтержек. ¹⁰Өз халкым Ысрайыл үчин бир ер тайынлап, олары шол ерде ерлешдиржек. Шейдип, олар өз ерлеринде яшарлар. Мундан бейләк оларың рахатлыгы бозулмаз. ¹¹Халкым Ысрайыла сердарлар беллән

дөврүмден бәри сүтем эдишлери ялы, бетгылык адамлар инди олар сүтем этмезлер. Мен сени әхли душманларыңдан горап саклажак. Мен-Реб сениң үчин бир өй бина этжекдигими жар эдйәрин. ¹²Пейманың долуп, ата-бабаларыңа говшаныңда, ерине өз оглуңы, өз билиңден өнен зүрядыңы тагта чыкарып, онуң патышалыгыны кувватландыраын. ¹³Мениң үчин өйи ол гуар. Мен онуң шалык тагтыны бакы беркарар эдерин. ¹⁴Мен оңа Ата, ол болса Маңа огул болар. Гүнә газанайса велин, оны атаның оглуны таяк билен жезаландырышы ялы, Мен хем оны жезаландыраын. ¹⁵Йөне Шавулы махрум эдишим ялы, оны Өз садык сөйгимден махрум этмерин. ¹⁶Сениң неслиң хем шалыгың Мениң хузурымда бакы беркарар болар. Шалык тагтың бакы довам эдер“». ¹⁷Шейлеликде, Натан тутуш бу аянлыгы, ягны Реббин сөзлерини Давуда гүррүн берди.

Давудың догасы

(1 Йыл язгылары 17:16-27)

¹⁸Соңра Давут гелип, Реббин хузурында отурды-да, шейле дийди: «Я Хөкмүрован Реб, мен ким, мени шейле дережә етирер ялы мениң маш-галам ким? ¹⁹Я Хөкмүрован Реб, бу затлары хем аз гөрийән ялы, Сен Өз гулуң неслиниң гелжеги хақында хем сөз бердиң. Я Хөкмүрован Реб, Сен ынсанлар билен адатча шейле иш салышяңмы?! ²⁰Мен Саңа башга нәме дийип билерин?! Я Хөкмүрован Реб, Сен Өз гулуңы танаярсың ахырын! ²¹Өз сөзүңиң хатгырасына, Өз гөвүн ислегине гөрә бу бейик иши эдип, гулуңа билдирдиң. ²²Әй, Хөкмүрован Реб, Сен бейиксиң! Саңа тай гелжек

өкдур, Сенден башга Худай өк! Муны өз гулакларымыз билен эшитдик. ²³Ер йүзүңде Сениң халкың Ысрайыла тай гелжек халк бармыка?! Өз халкым болсун дийип, Сен оны Мүсүр гулчулыгыңдан халас этдиң, бейик хем айылганч ишлер билен Өз адыңы шөхрата беслемек үчин бейлеки миллетлери ве оларың худайларыны оларың өңүңден ковуп чыкардың. ²⁴Хемишелик Өз халкым болсун дийип, халкың Ысрайылы Өзүң үчин эбеди халк этдиң. Я Реб, Сен оларың Худайы болдуң. ²⁵Инди болса, Сен, я Худайымыз Реб, Өз гулуң хем онуң несли хакда айдан сөзүңи эбеди сакла-да, дийшиң ялы эт! ²⁶Гой, ынсанлар „Хөкмүрован Реб Ысрайылың Худайыдыр“ дийип, Сениң адыңы эбеделик беленде гөтерсинлер. Гулуң Давудың несли Сениң өңүңде кувватлансын. ²⁷„Себәби, әй, Ысрайыл Худайы Хөкмүрован Реб, Сениң неслини бакы беркарар эдерин“ дийип, гулуңа Өзүң аян этдиң. Шоңа гөрә-де, гулуң Саңа йүзленип, шу дилеги окамага милт этди. ²⁸Я Хөкмүрован Реб, Сен Худайсың, Сениң сөзлериң хакдыр. Шу ягшылыклары гулуңа Сен вада этдиң. ²⁹Өз хузурыңда эбеди галсын дийип, гулуңың неслине пата бермек, гой, Саңа хош гөрүңсин! Себәби, я Хөкмүрован Реб, муны Өзүң сөз бердиң. Сениң патан билен, гой, гулуңың несли бакы паталы болсун!»

8-нжи бап

Давут душманларыны еңйәр

(1 Йыл язгылары 18:1-17)

¹Бирнәче вагтдан соң Давут пилиштдилере зарба уруп, олары өзүне

табын этди. Ол Метекамма галасыны пилиштлилерин элинден алды.

²Ол моваплылары-да енди. Олары ерде хатара ятырып, өлчөг йүпи билен өлчөп, бөлөклөре бөлди. Хер үч бөлөгин бирини дири галдырып, ики бөлөгини өлдүрүп чыкды. Шейдип дири галан моваплылар Давуда гул болуп, салгыт төледилер.

³Соңра Давут Евфрат дерясынын төверегиндәки агалыгыны тээден дикелтмек үчин гиден Соба патышасы Рехобың оглы Хададгезери боюн эгдирди. ⁴Давут онуң бир мүн еди йүз саны сөвеш арабалы эсгерлерини хем-де йигрими мүн эсгерли пыяда гошунуны есир алды. Ол атларың йүз араба етер ялысыны гоюп, галанларыны майып этди. ⁵Дамаск-да яшаян сириялылар Соба патышасы Хададгезере көмеге геленде, Давут сириялыларың йигрими ики мүнүсини өлдүрди. ⁶Давут Дамаск-да яшаян сириялыларың арасында гошун бөлүмлерини ерлешдирди. Сириялылар Давуда табын болуп, оңа салгыт төледилер. Давудың баран еринде Реб оңа ениш берйәрди. ⁷Давут Хададгезериң гулларының гөтөрийән алтын галканларыны алып, Иерусалиме гетирди. ⁸Давут патыша Хададгезериң Бета хем-де Беротай галаларындан жуда көп бүрүнч алды.

⁹Хамат шасы Тогы Давудың Хададгезериң әхли гошунуны дерби-дагын эдендигини эшитди. ¹⁰Хададгезер билен уршуп, ондан үстүн чыкмагы мынасыбетли Давут патышаны гутламак хем-де халхвал сорашмак үчин, Тогы өз оглы Ёрамы Давудың янына иберди. Себаби Хададгезер Тогы билен йыгы-йыгыдан урушярды. Ёрам өзи билен

күмүш, алтын хем бүрүнч совгатлар әкитди. ¹¹⁻¹²Давут бу совгатлары-да әхли боюн эгдиренлеринден: эдомлылардан, моваплылардан, аммонлылардан, пилиштлилерден, амалеклерден хем-де Соба патышасы Рехобың оглы Хададгезерден алан алтындыр күмүшлери билен бирликде Реббе багыш этди.

¹³Дуз жүлгесинде он секиз мүн эдомлыны өлдүрөндөн соң, Давудың мешхурлыгы хас-да артды. ¹⁴Ол Эдомың әхли еринде гошун бөлүмлерини ерлешдирди. Әхли эдомлылар Давуда табын болдулар. Давудың гиден еринде Реб оңа ениш берйәрди.

¹⁵Шейдип, Давут тутуш Ысрайыла патышалык эдйәрди. Ол тутуш халкыны адыллык хем хақыкат билен доландырырды. ¹⁶Серуяның оглы Ёвап онуң гошунбашысыды; Ахылудың оглы Ехошпат – баш эмелдарды, ¹⁷Ахытубың оглы Садок билен Абятарың оглы Ахымелек – руханыдылар, Серая – кәтипи, ¹⁸Ехояданың оглы Беная – керетлер билен пелетлериң баштутаныды, Давудың огуллары болса руханыдылар.

9-нжы бап

Давут ве Менибошет

¹Давут: «Ёнатаның хатырасы үчин ягшылык эдерим ялы, Шавулың неслинден галан бармыка?» дийип сорады. ²Шавулың неслинден Сибат атлы бир хызматкәр барды. Оны Давудың янына чагырдылар. Патыша ондан: «Сен Сибамы?» дийип сорады. Сибат: «Хава, мен шол гулуң» дийип жогап берди. ³Патыша ондан: «Шавулың неслинден аман галан бармы? Худайың хатырасына

мен оңа вепалылык гөркезжек» дийип сорады. Сибә: «Ёнатаның ики аягы-да агсак бир оглы бар» дийип жогап берди. ⁴Патыша ондан: «Ол ниреде?» дийип сорады. Сибә: «Ол Лодебарда, Эмиелиң оглы Мақырың өйүнде» дийип жогап берди. ⁵Давут патыша Ёнатаның оглуны Лодебардан, Эмиелиң оглы Мақырың өйүнден гетиртди. ⁶Ёнатаның оглы, Шавулың агтыгы Мепибошет Давудың янына гелди. Ол ере йүзин дүшүп, патыша тагзым этди. Давут: «Мепибошет!» дийди. Ол: «Хава, мен шол гулуң!» дийип жогап берди. ⁷Давут оңа: «Горкма, какаң Ёнатаның хатырасына мен саңа ягшылык этжек. Атаң Шавулың әхли ерлерини саңа гайтарып бержек. Сен хемише мениң сачагымдан нахарланарсың» дийди. ⁸Мепибошет оңа тагзым эдип: «Мен гулуң өли бир ит ахырын, нәме үчин сен маңа ягшылык эдйән?» дийди. ⁹Соңра патыша Шавулың хызматкәри Сибәни чагырып, оңа: «Шавула хем онуң неслине дегиишли болан затларың әхлисини женабыңың агтыгына берендириң. ¹⁰Сен огулларың ве хызматкәрлерин билен ери онуң үчин бежерип, хасылыны йыгнарсың, шонда ол женабыңың агтыгының харажады болар, эмма женабыңың агтыгы Мепибошет хемише мениң сачагымдан нахарланар» дийди.

Сибәның он бәш оглы билен йигрими хызматкәри барды. ¹¹Сибә Давут патыша: «Ша хезретлериниң мен гулуна эмр эден затларының әхлиси бержай эдилер» дийди.

Мепибошет эдил Давудың өз огулларының бири ялы онуң сачагыннан нахарланарды. ¹²Мепибошедиң Мика атлы яшажык бир оглы барды.

Сибәның өйүнде яшаянларың әхлиси инди Мепибошедиң хызматкәрлери болдулар. ¹³Мепибошет Иерусалимде яшарды, себәби ол хемише патышаның сачагыннан нахарланарды. Онуң ики аягы-да агсакды.

10-нжы бап

Давут Аммон хем-де аморлары дерби-дагын эдйәр

(1 Йыл язгылары 19:1-19)

¹Бирнәче вагтдан соң Аммон патышасы Нахаш өлүп, ерине оглы Ханун тагта чыкды. ²Давут: «Нахаш маңа вепалы болды, мен хем онуң оглы Хануна вепалы болайын» дийди. Оны какасы үчин чекйән хасратындан көшешдирмек үчин, Давут онуң янына бирнәче чапарлар ёллады. Давудың чапарлары Аммон юрдуна баранда, ³аммон беглери өз патышасына шейле дийдилер: «Давут саңа көшешдирижилери атаңың хорматы үчин иберендир өйдйәнми? Ол өз чапарларыны галаны басып алмак үчин, оны гөзден гечирмәге иберендир». ⁴Шонда Ханун Давудың чапарларыны тутуп, оларың сакгалларының дең ярысыны сырдырып, гейимлерини сыртларына ченли ортасындан кесдирип, ызларына угратды. ⁵Бу хакда Давуда хабар беренлеринде, ол: «Сакгалыңыз өсийәнчә, Ерихода болубериң, соң гелерсиңиз» диен табшырык билен оларың өңүнден адам иберди, чүнки олар гагы утанярдылар.

⁶Давуды өзлерине душман эдендиклерине дүшүнип, аммонлар Бейтрехоп билен Собадан сириялыларың йигрими мүң эсерини, Топдан он ики мүң адамы хем-де Магака патышасыны мүң адамы билен

биле хакына тутдулар. ⁷Давут муны эшидип, Ёвап билен батыр эсгерли тутуш гошуну оларың гаршысына сүрди. ⁸Аммонлар чыкып, галаның дервезесиниң агзында сөвешмек үчин нызама дурдулар. Эмма Соба билен Рехоп галаларындан гелен сириялылар ве Топуң хем Магаканың адамлары ачык мейданда айратын нызама дурдулар.

⁹Өзүниң хем аркасында, хем өңүнде сөвешин яйбаңланандыгыны гөрөн Ёвап Ысрайылың сайлама эсгерлерини алып, олары сириялыларың гаршысына нызама дурузды. ¹⁰Галан гошуну өз доганы Абышайың элине берди ве олары аммонларың гаршысына нызама дурузды. ¹¹Ёвап: «Барды-гелди сириялылар менден гүйчли чыкайсалар, сен маңа көмеге етишерсиң; барды-гелди аммонлар сенден гүйчли болуп чыкайсалар, онда мен саңа көмеге етишерин. ¹²Мерт бол, халкымыз үчин ве Худайымызың галалары үчин дөзүмли сөвешели. Реб болса Өз ислэнини эдер» дийди. ¹³Шейдип, Ёвап хем онуң гошунлары сириялылара гаршы сөвеше гиришдилер; душманлар Ёвапдан гачдылар. ¹⁴Сириялыларың гачаныны гөрөн аммонлар Абышайдан гачып, гала гирдилер. Шондан соң Ёвап аммонлар билен сөвешмесини бес эдип, ызына гайтды ве Иерусалиме гелди.

¹⁵Өзлериниң ысрайыллардан еңлендиклерини гөрөн сириялылар бир ере топланышдылар. ¹⁶Хададгезер Евфрадың аңырындакы сириялылара хабар ёллап, сөвеше чыкарды. Олар Хададгезериң гошунбашысы Шобагың баштутанлыгында Хейлам галасына гелдилер. ¹⁷Давут муны эшидип, эхли ысрайыллары топлап,

Иордан дерясындан гечди ве Хейлам галасына гелди. Сириялылар Давудың гаршысына нызама дурдулар ве сөвеше гиришдилер. ¹⁸Сириялылар ысрайылларың гошунундан гачдылар. Давут оларың еди мүң сөвеш арабалы эсгерлерини хем-де пыяда гошундан кырк мүң адамы өлдүрди. Ол сириялыларың гошунбашысы Шобагы яралады; Шобак шол ерде жан берди. ¹⁹Хададгезере табын болан ханларың эхлиси өзлериниң ысрайыллардан еңлендиклерине гөз етирдилер; олар билен ылалашык баглашып, олар боюн эгдилер. Сириялылар хем мундан бейлэк аммонлара көмек этмекден горкдулар.

11-нжи бап

Давут билен Батшеба

¹Яз паслында, патышаларың йөрише гидйән дөври Давут өз нөкерлерини, эхли ысрайыл гошунуны Ёвабың ёлбашчылыгы астында сөвеше ёллады. Олар аммонлары күлпеекун этдилер, Раба галасыны габава алдылар. Эмма Давут Иерусалимде галыпды.

²Бир гүн агшамара Давут дүшегинден туруп, көшгүн үчегине чыкдыда, гезим этмәге башлады. Шол вагт сува дүшүнип дуран бир аяла онуң гөзи дүшди. Аял дийсең гөрмегейди.

³Аялың кимдигини билмек ислән Давут онуң янына адам иберди. Иберилен гидип гелип, онуң Элигамың гызы, хет халкындан болан Урияның аялы Батшебадыгыны Давуда хабар берди. ⁴Давут адамларына аялы гетирмеги буюрды. Аял Давудың янына гелди. Давут айбашыдан яңы арассаланан Батшеба билен ятды.

Соңра аял өйүне гайтды. ⁵Аял гөврели болды ве Давуда: «Мен гөврели» дийип хабар ёллады.

⁶«Хет халкындан болан Урияны мениң яныма ибер» дийип, Давут Ёваба хабар этди. Ёвап Урияны Давудуң янына иберди. ⁷Урия янына геленде, Давут ондан Ёвабың ве гошуның хал-ягдайы, уршуң гидиши хакда сорашдырды. ⁸Соңра ол Урия: «Өйүңе бар-да, дынжыңы ал» дийди. Урия патышаның көшгүнден чыкканда, онуң ызындан патышаның совгадыны хем эжитдилер. ⁹Эмма Урия өз женабының эхли нөкерлери билен биле ша көшгүниң гапысын-да ятды; өйүңе гитмеди. ¹⁰Онуң өз өйүңе гитмэндигини Давуда хабар беренлеринде, ол Уриядан: «Сен яныжа ёлдан гелдин. Нәме үчин өйүңе гитмең?» дийип сорады. ¹¹Урия Давуда: «Әхт сандыгы билен ысрайыллардыр яхудалар чадырдакалар, женабым Ёвапдыр онуң нөкерлери мейдандакалар, мен ийип-ичмек ве аялым билен ятмак үчин өйүме гидейинми? Сениң өмрүңден хем жаныңдан ант ичйэрин, мен бейле иш эдип билмерин» дийди. ¹²Давут Урия: «Бу гүнем шу ерде бол, эртир мен сени ызыңа уградарын» дийди. Шунлукда, Урия ол гүн хем Иерусалимде галды. ¹³Эртеси гүн Давут оны чагырып, ийдирип-ичирип серхош этди. Агшам Урия ене-де өз өйүңе гитмән, женабының нөкерлери билен биле өңки ятян ерине гитди. ¹⁴Эртеси ирден Давут Ёваба хат язып, Уриядан иберди. ¹⁵Давут хагында шейле язды: «Урияны сөвешиң иң газаплы гидйән еринде гой-да, онуң янындан айрыл. Гой, ол яраланып өлсүн». ¹⁶Ёвап галаны габав астында саклап, говы сын-

лансон, гайдусыз адамларың бар ерини билйэрди. Ол Урияны шол ерде гойды. ¹⁷Галаның адамлары чыкып, Ёвап билен сөвешмәге башладылар. Давудуң нөкерлеринден бирнәчеси өлди. Өлдүриленлериң арасында хет халкындан болан Урия-да барды. ¹⁸Ёвап адам иберип, сөвеш барадакы маглуматларың эхлисини Давуда етирди. ¹⁹Ол чапара шейле дийди: «Сөвеш хакындакы хабарларың эхлисини патыша гүррүң берип боланыңдан соң, ²⁰патыша газаба мүнүп: „Нәме үчин гала бейле голай бардыңыз? Оларың сизи диварың үстүнден ока тутжакдыкларыны билмейэрмидиңиз нәме? ²¹Ерубагалың оглы Абымелеги бир аялың өлдүрендигини билмейэрмидиңиз? Тебезде ол аял диварың үстүнден оңа дегирмен дашыны зыңып өлдүрмәнмиди? Нәме үчин дивара гаты голай бардыңыз?“ дийэйсе, шол вагт: „Сизиң хет халкындан болан гулуңыз Урия хем өлди“ диерсиң».

²²Чапар гидип, Ёвабың табшыранларының эхлисини Давуда гүррүң берди. ²³Ол Давуда шейле гүррүң берди: «Душманың гүйжи бизиңкиден агдык экен. Олар бизиң гаршымыза мейдана чыкдылар, эмма биз дервезэниң агзына ченли оларың ызларындан ковдук. ²⁴Шонда яйчылар диварың үстүнден сениң адамларыңы ока тутдулар; оларың арасында өленлери хем болды. Хет халкындан болан гулуңыз Урия хем шонда өлди». ²⁵Давут чапара: «Ёваба айт, гой, бу иш үчин ол көп алада галмасын; гылыч кә оңа дегер, кә муңа. Галаның үстүңе хужүми гүйчлендирсинлер-де, оны юмурсынлар. Шу сөзлер билен оны рухландыр» дийди.

²⁶Урияның аялы адамсының өлендигини эшидип, онуң ясыны тутды. ²⁷Яс гутарандан соң, Давут адам иберип, ол аялы көшгүне гетиртди. Шейдип, ол Давудың аялы болды. Ондан Давудың бир оглы болды.

Йөне Давудың эден бу иши Реббин назарында нежисликди.

12-нжи бап

Натан пыгамбер Давуда кәейәр

¹Реб Давудың янына Натан пыгамбери иберди. Ол Давудың янына барып, оңа шейле дийди: «Галаларың биринде бириси бай, бейлекиси гарып болан ики саны адам яшапдыр. ²Байың сүри-сүри гойнудыр сыгры болупдыр. ³Гарыбың болса бар байлыгы еке-тәк гузужыгы экен. Ол оны сатып алып, өз янында чагалары билен биле улалдыпдыр. Ол өз эеси билен бир табакдан ийип, бир кәседен сув ичипдир. Гарып оны өз гужагында ятырян экен. Ол оңа эдил өз гызы ялы середипдир. ⁴Гүнлерде бир гүн яңкы бай адамың өйүне мыхман гелипдир. Мыхман үчин өз гоюнларындан я-да сыгырларындан алып соймага онуң гөзи гыйман, хәлки гарыбың гузусыны алып, шондан нахар тайярлапдыр». ⁵Бая жуда гахары гелип, Давут Натана: «Ребден ант ичйәрин, бу адамың башы өлүмлидир. ⁶Шейле эдендиги хем рехимсизлиги үчин, ол гузыны дөрт эссе эдип гайтарар» дийди. ⁷Натан Давуда шейле дийди: «Шол адам – сен! Ысрайыл Худайы Реб шейле дийәр: „Сени Ысрайыла патышалыга сайланам, Шавулың элинден халас эденем Мен. ⁸Мен саңа хожайыныңың хожалыгыны бердим, аялларыны гужагыңа салдым. Саңа ысрайыл билен

яхуда халкыны хем бердим. Булары аз гөрөн болсаң, онда ене-де көп затлары берердим. ⁹Нәме үчин сен Мен Реббин йигренйән ишлерини этмек билен, Мениң сөзүми эсгермедин? Хет халкындан болан Урияны сөвешде гылычдан гечирдип, онуң аялыны өзүне аял эдиндиң. Оны аммонларың гылыжы билен өлдүрдиң. ¹⁰Мундан бейләк гылыч мүдимилик сениң неслиң депесинден дүшмез. Себәби сен Мени эсгермедин ве хет халкындан болан Урияның аялыны өзүне аял эдиндиң“». ¹¹Реб шейле дийәр: «Саңа эрбетлиги өз өйүңден дөредерин. Аялларыңы өз гөзүңиң алнында элинден алып, якынына берерин. Ол якының гүндициң гүнортаны аялларың билен ятар. ¹²Сен бу иши гизлин этдиң, эмма Мен муны тутуш Ысрайылың гөзүңиң алнында, гүндициң гүнортаны эдерин». ¹³Давут Натана: «Мен Реббин өңүнде гүнә газандым» дийди. Натан Давуда: «Реб сениң гүнәңи гечди; сен өлмерсиң. ¹⁴Йөне бу иши этмек билен, сен Ребби долы эсгермеслик этдиң, шол себәпли сенден догулжак чага өлер» дийди. ¹⁵Шондан соң Натан өйүне гитди.

Давудың оглы өлйәр

Реб Давудың Урияның аялындан доглан оглуны урды; чага агыр кеселледи. ¹⁶Давут чага үчин Худая ялбарды, агыз бекледи, отагына гиррип, бүтин гижелер яныны ере берип ятды. ¹⁷Көшгүң яшулулары гелип, оны ерден галдырмак иследилер. Эмма ол не еринден турды, не-де олар билен биле нахар ийди. ¹⁸Единжи гүн дийленде, чага ёгалды. Давудың адамлары бу хакда оңа хабар бермекден горкдулар. Олар: «Чага

хениз дирикэ, ол бизиң гепимизе гулак асмады. Инди чаганың өлендигини биз оңа нэхили айдарыс? Өзүне бир зат эдер» дийип ойландылар. ¹⁹Йөне Давут адамларының арасында бир хышы-вышының бардыгыны гөрүп, чаганың ёгаландыгына дүшүнди. Ол адамларына: «Чага ёгалдымы?» дийди. Олар: «Хава, ёгалды» дийдилер.

²⁰Давут еринден галды, ювунды, үстүне атыр сепди ве геймлерини чалшырды. Соңра Реббиң өйүне гидип ыбадат этди. Соң өйүне гайдып гелди ве нахарланжакдыгыны айтды. Өңүнде нахар гойдулар, ол нахарланды. ²¹Адамлары оңа: «Чага дирикэ, агыз бекледиң ве агладың. Ол ёгаландан соң болса, туруп нахарландың. Бу нэме этдигиң болды?» дийдилер. ²²Давут: «Чага дирикэ, агыз бекледим, агладым. Себэби мен: „Ким билйэр, белки, Реб маңа рехим эдер, чага гутулар“ дийип ойланыпдым. ²³Эмма ол ёгалансоң, мен нэме үчин агыз беклэйин? Мен оны ызына гетирип билеринми? Мен оңуң янына гидерин велин, ол инди мениң яныма гелмез» дийип жогап берди.

Сүлейман догуляр

²⁴Давут аялы Батшеба гөвүнлик берди ве оңуң билен ятды. Батшеба бир огул догурды; Давут оңуң адына Сүлейман дакды. Реб чаганы сөйди ²⁵ве Реббиң хатырасы үчин, бу чаганың адына Едидя ^a дакылмалыдыгы хақда Натан пыгамбериң үсти билен хабар иберди.

²⁶Инди Ёвап аммонларың Раба галасының гаршысына урушярды. Ол ша

галасыны басып алды. ²⁷Ёвап Давуда: «Мен Раба галасына хүжүм эдип, сув чешмелерини эеледим. ²⁸Инди сен гошуның галан бөлегини топла ве галаның чар тарапындан чозуп, оны басып ал. Болмаса галаны өзүм басып аларын ве ол мениң адым билен атландырылар» дийип хабар иберди. ²⁹Давут эхли гошуны топлап, Раба галасына хүжүм эдип, оны боюн эгдирди. ³⁰Давут аммонларың патышасының башындан алтын тэжини алды; оңуң аграмы ики путды ^b, оңуң йүзүне гымматбаха даш отурдыланды. Оны Давудың келлесине гейдирдилер. Давут галаданам көп мукдарда олжа алды. ³¹Галаның халкыны болса Давут галадан гөчүрип бычгы, демир кэтмен хемде палта билен ишленилйән ишлере я-да керпич ишлерине гойды. Ол аммонларың эхли галаларында шейле эденден соң, эхли гошун билен биле Иерусалиме доланды.

13-нжи бап

Амнон ве Тамар

¹Арадан эсли вагт гечди. Давудың оглы Абшаломиң Тамар атлы бир овадан уясы барды. Давудың башга бир оглы Амнон оңа ашык болды. ²Өз энебашга уясы Тамара болан ышк хесеринден яңа гусса чекип, ол кеселледи. Ол бой гыз болансоң, оңа бир зат этмек Амнона кын болуп гөрүңйәрди. ³Йөне Амноның Ёнадап диен бир досты барды. Ёнадап Давудың доганы Шимганың оглуды. Ол жуда мекир адамды. ⁴Ёнадап

^a 12:25 *Едидя* – бу сөз *Реб тарапындан сөйлен* диймеги аңладяр.

^b 12:30 *Ики пунт* – еврейче *бир киккар*. Бу такм. 34 кг дендир.

Амнона: «Эй, шазада, гүн-гүнден халың перишан болуп баряр-ла! Белки, мунуң себэбини маңа айдарсың?!» дийди. Амнон оңа: «Доганым Абшаломаң уясы Тамара ашык болдум» дийди. ⁵Энадап оңа: «Кеселлэн бол-да, дүшегине гечип ят. Какаң халыңы сорамага геленде, оңа: „Уям Тамар гелип, мени нахарласын. Ол өз янымда нахар тайярласын. Онуң өз янымда нахар тайярланыны гөрэйин хем-де нахары онуң өз элинден ийэйин“ дийип айт» дийди. ⁶Шундукда, Амнон кеселлэн киши болуп, дүшегине гечип ятды. Патыша халыны сорамага геленде, ол: «Уям Тамар гелип, янымда тагамлы көкелер биширип берседи, мен онуң өз элинден ийседим» дийди.

⁷Давут: «Доганы Амноның өйүне барсын-да, оңа нахар тайярласын» дийип, Тамарың ызындан адам иберди.

⁸Тамар доганының өйүне барды. Амнон дүшекде ятырды. Тамар хамыр югруп, оны яйды, доганының янында тагамлы көкелер биширди. ⁹Көкелери табага салды-да, гетирип, онуң өңүнде гойды, йөне ол иймеди. Амнон: «Янымдакыларың эхлиси чыксын» дийди. Хеммелер онуң янындан чыкдылар. ¹⁰Шонда Амнон Тамара: «Көкелери ятжак жайыма элт, мен оны өз элинден ийжек» дийди. Тамар биширен тагамлы көкелерини доганы Амноның ятжак жайына алып барды.

¹¹Тамар көкелери онуң янына алып геленде, Амнон оңа япышып: «Уям, гел, биле яталы-ла!» дийди. ¹²Тамар оңа шейле дийди: «Ёк, доган, намысыма дегме! Ысрайылда мунуң ялы зат гөрлен дәлдир. Бейле нежис иш этме!

¹³Бейле масгарачылыктан соң мен нирэ гидерин?! Сенем Ысрайылың би-

намысларының бири болуп галарсың. Говусы, гит-де, патыша билен геплеш. Ол мени сенден гайгырмаз». ¹⁴Йөне Амнон оңа гулак асмагам ислемэн, ондан гүйчли болансоң, оны зорлады. ¹⁵Шондан соң онда Тамара болан гүйчли йигренч дөрөди. Бу йигренч онуң өңки ышк хесеринден-де хас гүйчлүди. Амнон оңа: «Чык!» дийди. ¹⁶Эмма Тамар: «Ёк, доган, ковмак билен маңа эдйэн бу яманлыгың өңки эден яманлыгыңдан хем улудыр» дийди. Эмма Амнон оңа гулак асмады. ¹⁷Ол хызматкэр йигидини чагырып: «Шу аялы өйден чыкар-да, гапыны яп» дийди. ¹⁸Хызматкэр оны өйден чыкарып, гапыны япды. (Тамарың эгнинде еңли узын көйнеги барды. Ир дөвүрлерде шаларың етишен гызлары шейле гейнер экенлер.) ¹⁹Тамар башындан күл совруп, эгниндеки көйнегиниң якасыны йыртды. Элери билен башыны тутуп, ёлбойы мөңүрип аглап гитди.

²⁰Доганы Абшалом оңа: «Саңа доганың Амнон эл урдумы? Хэзирликче сесини чыкарма, уям, ол сениң доганың. Мунуң үчин өзүңи хорлама» дийди. Шейдип, Тамар доганы Абшаломаң өйүнде ялңыз яшаберди.

²¹Болан иши эшиденде, Давут патышаның жуда гахары гелди. ²²Уясының намысына дегендиги үчин, Абшалом Амноны йигренейрди. Йөне ол Амнона ягшыдан-ямандан хич зат диенокды.

Абшалом ар аляр

²³Ики йылдан соң Абшалом Эфрайыма голай болан Багалхасорда гоюн гыркдырды. Ол патышаның эхли огулларыны шол ере чагырды.

²⁴Абшалом патышаның янына гелип:

«Гулун хэзир гоюн гыркдырар. Өзүңиз хем-де адамларыңыз мен гулуң билен биле гидэйсеңиз» дийди. ²⁵Эмма патыша оңа: «Ёк, оглум, хеммэмиз гитмэли; биз саңа йүк боларыс» дийди. Абшалом хернэче ялбарса-да, Давут гитмэге разы болмады, йөне оңа ак пата берди. ²⁶Абшалом оңа: «Бол-маса, доганым Амнон гидэйсин» дийди. Патыша оңа: «Нэме үчин ол сениң билен гитмели?» дийип сорады. ²⁷Эмма Абшалом ялбарып, Амноны ве бейлеки эхли огулларыны өзи билен ибермэге патышаны разы этди. ²⁸Абшалом хызматкэрлерине шейле буйрук берди: «Середин, Амнон шерапдан серхош боланда, мен: „Амноны уруң“ диерин. Шонда сиз оны өлдүрерсиниз. Горкмаң. Сизе муну мен буюряндырын. Горкмаң, мерт болуң!» ²⁹Абшаломың адамлары Амноны буйрулышы ялы этдилер. Шаның бейлеки огуллары болса өз гатырларына мүнүп гачдылар.

³⁰Олар энтек ёлдакалар, Давуда: «Абшалом сениң огулларының еке-сини-де гойман, барыны өлдүрип-дир» дийип хабар бердилер. ³¹Патыша туруп, якасыны йыртып, ер багыртлады. Онуң янындакы адамлары-да якаларыны йыртдылар. ³²Эмма Давудың доганы Шимганың оглы Ёнадап: «Ша хезретлери: „Огулларымың барындан дындарыпдырлар“ дийип пикир этмесин. Өлдүрилен диңе Амнон. Бу Амноның өз уясы Тамарың намысына деген гүнүнден бэри Абшаломың йүрегине дүвен ниетиди. ³³Шоңа гөрэ, гой, ша хезретлери огулларының эхлиси өлен ялы болуп, өзүни хорлап отурмасын. Диңе Амнон өлди» дийди.

³⁴Абшалом гачып гидипди. Даг та-рапдакы Хоронайым ёлундан бир топар адамың гелйэндигине гөзегчи нөкериң гөзи дүшди. ³⁵Ёнадап патыша: «Ханха, серет, гулуңың айдышы ялы, огулларың гелйэр» дийип, ³⁶сөзүни сонлап-сонламанка, шаның огуллары гелип етдилер. Олар сес эдип аглашдылар. Патыша билен онуң адамлары-да гөзяш дөкүп аглашдылар.

³⁷Абшалом гачып, Гешур патышасы Эмихудың оглы Талмайың янына гитди. Давут болса узак вагтлап огулуның ясыны тутды.

³⁸Гешура гачып баран Абшалом ол ерде үч йыл яшады. ³⁹Амноның өлүминден соң, көп вагтың гечмеги билен Давут патыша көшешди, ол инди Абшаломы ызарлажак хем болмады ^a.

14-нжи бап

Абшалом Иерусалиме гайдып гелйэр

¹Патышаның Абшалом хакда пикир этмесини гоюп билмейэндигине Серуяның оглы Ёвап гөз етирди. ²Ёвап Текова галасына адам иберип, ол ерден бир дана аялы гетиртди. Ёвап аяла: «Яс лыбасына гирерсиңде, яс тутян киши боларсың; атыр сепинмерсиң, өзүңи эсли вагтдан бэри бир мерхумың ясыны тутян ялы алып барарсың; ³патышаның янына барып, мениң диенлерими оңа айдарсың» дийип, айтмалы сөзлерини онуң агзына салып берди.

⁴Тековалы аял патышаның хузурына барды-да, ере йүзин дүшүп, оңа

^a 13:39 *Ол инди Абшаломы ызарлажак хем болмады* – я-да ол Абшаломы күйсейәрди.

тагзым эдип: «Көмөк эдиң, эй, шахым!» дийди. ⁵Патыша: «Нэме болды?» дийип сорады. Аял шейле дийди: «Вах, мен бир эри өлөн дул аял. ⁶Гырнагыңызың ики саны оглы барды. Бир гүн олар мейданда урушдылар. Ол ерде олары араламага адам болмансоң, бири бейлекисини уруп өлдүрди. ⁷Инди тутуш тире гырнагыңыза гаршы чыкып: „Доганыны өлдүрени бизиң элимизе бер, онуң өзүниде өлдүрүп, ондан доганының ганыны алжак. Шейдип, биз мирасдары-да өлдүржек“ дийэрлер. Шейдип, олар ожагымың галанжа одуны-да сөндүрүп, ер йүзүндө адамымдан нам-нышан галдырмажак болярлар». ⁸Патыша аяла: «Боляр, гидибер, мен сен хакда перман берерин» дийди. ⁹Тековалы аял патыша йүзленип: «Эй, ша хезретлери, гүнэси мениң хем-де атамың неслиниң бойнуна. Гой, ша хем-де онуң тагты гүнөдөн азат болсун» дийди. ¹⁰Патыша: «Эгер бири бир зат дийэйсе, мениң яныма алып гел, хич зат диймез ялы эдерин» дийди. ¹¹Аял: «Гой, ша хезретлери өз Худайы Ребден ант ичсин ве өлдүрилениң хоссары мундан бейлэк адам өлдүрмесин, мениң оглумам дири галсын» дийди. Патыша: «Ребден ант ичйэрин, оглуна бармагыны батыран адам болмаз» дийди. ¹²Аял: «Ыгтыяр этсеңиз, ша хезретлерине гырнагыңызың бир сөзи бар» дийди. Патыша: «Айт!» дийди. ¹³Аял шейле дийди: «Онда нэме үчин Худайың халкына гаршы бейле ишлери күйүңе гетирйэң? Шаның бу айдыялары онуң өзүни язгаряр, себэби сиз кован адамыңызы гайтарып гетирмейэрсиниз. ¹⁴Дөкүлип, топрага сиңип гиден сув ялы, эхлимиз дүйяден өтерис. Йөне Худай жаны ал-

маз. Ол ковланлары Өзүндөн узаклашдырмазлыгың алажыны тапяр. ¹⁵Адамлар мени горкузансоң, ша хезретлерине шулары айтмак үчин гелдим. Мен гырнагың: „Патыша етирейин, белки, ол гырнагының дилегини битирер, ¹⁶мени диңлэр хем-де өз гырнагыны ве онуң оглуны Худайың халкына берен мүлкүндөн махрум этжек болянларың элинден халас эдер, ¹⁷ша хезретлериниң сөзи мени көшешдирер“ дийип пикир этдим. Себэби ол Худайың перишдеси ялы, ягшыны-яманы селжерйэр. Гой, Худайың Реб сениң билен болсун!» ¹⁸Патыша аяла бакып: «Бир зат соражак, йөне менден хич зат яшырма!» дийди. Аял: «Айдыбериң, ша хезретлери!» дийди. ¹⁹Патыша: «Шу ишлерде Ёвабың эли-хэ ёкдурда?!» дийди. Аял: «Ша хезретлериниң өмри узак болсун! Патышаның айдан задындан хич ким сага-сола совлуп билмез. Хут ша хезретлериниң айдышы ялы, гырнагыңы Ёвап иберди ве айтмалы сөзлериниң эхлисини гырнагыңың агзына ол салып иберди. ²⁰Гулуң Ёвап муны ягдайы үйтгетмек үчин этди. Йөне ша хезретлери Худайың перишдеси ялы данадыр; ол ер йүзүндө болуп гечйэн эхли ишлери билйэр» дийип жогап берди.

²¹Шондан соң патыша Ёваба: «Боляр, мен разы; бар, яш йигиди – Абшалома ызына гетир» дийди. ²²Ёвап ере йүзин дүшүп тагзым этди ве патыша алкыш айтды. Соңра ол патыша: «Эй, ша хезретлери, өз ислегини бержай эдендигиңизе гөрө, сизиң назарыңызда рехим-шепагат тапандыгыны мен гулуңыз билйэр» дийди. ²³Шондан соң Ёвап Гешура гидип, Абшалома Иерусалиме гетирди. ²⁴Патыша: «Гой, ол өз өйүңе гитсин, мениң гөзүме

гөрүнемсин» дийди. Шейдип, Абшалом патышаның гөзүне гөрүnmән, өз өйүне гитди.

Давут Абшаломы багышлаяр

²⁵Гөрмегейликде Абшалом ялы маг-талян адам тутуш Ысрайылда ёкды. Депесинден дырнагына ченли онуң екеже-де кеми ёкды. ²⁶Сачыны гыркып, (келлесине аграм саяндыгы үчин, ол хер йылың ахырында сачыны гыркалды) шаның терезиси билен онуң сачының аграмы чекилип гөрленде, ол бәш йүз мысгала^a етерди. ²⁷Абшаломың үч оглы билен Тамар атлы бир гызы барды. Тамар жуда гөрмегей бой гызды.

²⁸Абшалом Иерусалимде ики йыл яшады, йөне шу дөврүң ичинде ол еке гезегем патышаның гөзүне гөрүнемди. ²⁹Ахырсоңы Абшалом патышаның янына ибермек үчин, Ёвабы өз янына чагырды. Эмма Ёвап гелмеді. Ол икинжи ёла онуң ызындан адам иберди, йөне Ёвап бу гезек хем гелмеді. ³⁰Шондан соң Абшалом хызматкәрлерине: «Ине, Ёвабын экин мейданы мениңки билен янашык; онуң ол ерде арпасы бар. Гидиң-де, шоны отлаң» дийди. Хызматкәрлер гидип, онуң экин мейданыны отладылар. ³¹Ёвап Абшаломың өйүне барып, оңа: «Нәме үчин хызматкәрлерің мениң экин мейданымы отлапдырлар?» дийди. ³²Абшалом оңа шейле жогап берди: «Гелсин дийип, ызындан адам ибердим. „Мени Гешурдан нәме үчин гетирдиң? Ол ерден гайтмадык болсам, мундан говы боларды“ дийип айтдырмак үчин, сени патышаның янына ибержекдим. Мен хә-

зир патышаның янына гидейин. Эгер гүнәкәр хасапласа, онда, гой, ол мени өлдүрәйсин!» ³³Шондан соң Ёвап патышаның янына гидип, Абшаломың сөзлерини оңа етирди. Патыша Абшаломы чагырды. Ол патышаның хузурна гелип, ере йүзин дүшүп, оңа тагзым этди. Патыша Абшаломы огшады.

15-нжи бап

Абшалом гозгалаң турузяр

¹Шондан соң Абшалом бир сөвеш арабасыны, атлары хем-де өз өңүнден йөрәр ялы элли адам тайярлады. ²Абшалом даң билен туруп, галаның дервезесиниң голайында дурарды. Эгер кимдир бири хайсыдыр бир даваны чөзмек үчин, патышаның хузурна бармак ислесе, Абшалом оны янына чагырып: «Хайсы галадан боларсың?» дийип сорарды. Гелен: «Гулуң Ысрайылың пылан тиресинден» диерди. ³Абшалом: «Сен мамла, айдяның хак, йөне шаның янында сени динләре адам ёк» дийип жогап берерди. ⁴Ол: «Юрда дине өзүм сердар болсадым! Мен давалы меселе билен я-да башга бир иш билен яныма геленлерің әхлисиниң ишине адалатлы середердим» диерди. ⁵Шейле хем кимдир бири оңа тагзым этмек үчин голайлашмак ислесе, элини узадып оны багрына басарды-да, огшарды. ⁶Абшалом шаның янына арз-шикаят билен гелен хер бир ысрайыллы билен шейле эдерди. Шейдип, ол ысрайыл халкына өзүни алдырды.

⁷Дөрт йылдан^b соң Абшалом Давут патыша: «Ругсат берсең, Хеброн»

^a 14:26 *Бәш йүз мысгал* – еврейче *и́ки йүз шекел*. Бу такм. 2 кг дендир.

^b 15:7 *Дөрт* – кәбир голязмаларда *кырк*.

гидип, Реббе эден касамымы ерине етирейин. ⁸Мен гулуң Сирия юрдуның Гешур галасында яшаяркам, „Эгер Реб мени Иерусалиме гайтарып элтсе, мен Оңа Хебронда сежде эдерин“ дийип касам эдипдим» дийди. ⁹Патыша оңа: «Аркайын гидибер» дийди. Шейдип, ол Хеброна гитди. ¹⁰Эмма ол: «Шахдан эдилен сурнай сесини эшиден бадыңыз: „Абшалом Хебронда патыша болды!“ дийип ыглан эдерсиниз» диен хабар билен Ысрайылың эхли тирелериниң арасына гизлин чапарлар ёллады. ¹¹Иерусалимден чагырылан ики йүз адам хем Абшалом билен биле гитди. Олар болан ишлерден бихабар болансоң, ак гөвүн билен Абшаломың ызына дүшдүлер. ¹²Абшалом гурбанлык беренде, адам иберип, Давудың геңешчиси гилолы Ахытопели чагырып гетиртди. Гүйчли дилдүвшүк болды. Абшаломың дашына үйшйәнлериң саны барха артырды.

Давут Иерусалимден гачяр

¹³Бир чапар гелип: «Ысрайылларың йүреги Абшалома багланьпдыр» дийип, Давуда хабар берди. ¹⁴Давут Иерусалимде өзи билен биле болан эхли адамларына: «Ханы, болуң, гачалың! Ёгсам, бизе Абшаломдан гутулма ёкдур. Ховлукмасак, ол ызымыздан етип, бизи тутар, башымыза бела гетирер ве галадакылары гылычдан гечирер» дийди. ¹⁵Патышаның адамлары оңа: «Ша хезретлери нәме ислесе, сизиң гулларыңыз шоңа разы» дийдилер. ¹⁶Шейдип, патыша тутуш машгаласыны ызына тиркәп, ёла чыкды. Ол он гырнак аялыны өе серетмек үчин гоюп гитди. ¹⁷Патыша эхли адамларыны алып, ёла дүшди.

Олар галаның четинде сакландылар. ¹⁸Шаның эхли адамлары онуң өңүнден гечдилер. Эхли керетлер, пелетлер хем-де Гат галасындан шаның ызына дүшүп гайдан алты йүз адам онуң өңүнден гечдилер.

¹⁹Патыша гатлы Ытая шейле дийди: «Сен нәме үчин бизден галман гелйәрсиң? Ызыңа гайт-да, тәзе патыша билен болубер. Себәби сен юрдундан ковлан гелмишексиң. ²⁰Сениң гелениң дүйн дөлми, бу гүнем мен сени өзүмиз билен биле сергездан эдейинми? Онсоңам нирә барянымы өзүмем билемок. Сен гайт, илдешлериңи-де өзүң билен эжит. Реб сизе мерхемент этсин хем вепалылык гөркезсин». ²¹Эмма Ытай Давут патыша: «Ребден хем-де ша хезретлеринден ант ичйәрин; ха өлүм болсун, ха өмүр – пархы ёк, ша хезретлери ниреде болса, гулуңыз хем шол ерде болар» дийди. ²²Давут Ытая: «Боляр, бар геч» дийди. Ытай янындакы эхли адамларыдыр бала-чагалары билен билеликде гечди. ²³Давудың адамлары гечип барярка, тутуш юрт нала чекип аглады. Патыша тутуш гошуны билен Кидрон дересинден гечип, чөле тарап ёла дүшди.

²⁴Абятар беленде чыкып дурды, Садок хем эхли левилер билен Худайың Эхт сандыгыны гөтерип алып барярды. Адамларың бары галадан чыкып болянча, олар Худайың сандыгыны ерде гойдулар. ²⁵Патыша Садога шейле дийди: «Худайың сандыгыны ызына гала эжит. Эгер мен Реббиң назарында мерхемент тапан болсам, Ол мени ене-де ызыма гайтарып гетирер; сандыгы хем онуң дурян ерини гөрмек маңа ене миессер

эдер. ²⁶Эмма Реб: „Мен сенден разы дэл“ дийэйсе, онда, ине, мен; исләнини эдәйсин». ²⁷Патыша Садок рухана шейле дийди: «Сен өңден гөрүжисин! Оглуң Ахымагасы хем-де Абятарың оглы Ёнатаны яныңа ал-да, Абятар билен биле саг-саламат гала гайт. ²⁸Сизден бир хабар алянчам, чөлде – деряның сай еринде гарашарын». ²⁹Шейдип, Садок билен Абятар Худайың сандыгыны гөтерип, ызына Иерусалиме әкитдилер ве өзлери хем шол ерде галдылар.

³⁰Давут аглап-әнрәп Зейтун дагына чыкды. Башында өртүги барды, аяклары ялаңачды. Онуң янындакыларың-да әхлисиниң башлары өртүлгиди, гидип барышларына оларам аглаялдылар. ³¹«Ахытопел Абшаломың янында – дилдүвшүге гатнашанларың арасында» дийип, Давуда хабар бердилер. Давут: «Я Реб, Ахытопелиң маслахатларыны пужа чыкармагыңы дилейәрин» дийди.

³²Давут Худая сежде эдилйән белентлигиң үстүне чыканда, онуң билен душумак үчин арк уругыңдан якасыны йыртып, башыңдан гум совран Хушай диен адам гелди. ³³Давут оңа шейле дийди: «Эгер мениң билен биле гитсең, маңа йүк боларсың. ³⁴Сен говусы гала гит-де, Абшаломың янына барып, какасына хызмат эдишиң ялы, оңа-да хызмат этжекдигиңи айт. Шейтсең, Ахытопелиң мен бабатдакы маслахатыны пужа чыкарып билерсиң. ³⁵Руханылар Садок билен Абятар хем шол ерде сениң яныңда боларлар. Ша көшгүңден эшиденлериңи шолара айдарсың. ³⁶Садогың оглы Ахымагас билен Абятарың оглы Ёнатан хем шол ердедир. Шоларың үсти билен алан маглуматларыңы маңа стирерсиң».

³⁷Шейдип, Давудың досты Хушай Иерусалиме гелди. Шол вагт Абшалом гала гирип барялды.

16-нжы бап

Давут билен Сиба

¹Давут белентликден бираз дашлашанда, Мепибошедиң хызматкәри Сиба гоша эшеклере ики йүз чөрек, йүз гошавуч кишмиш, йүз гошавуч инжир ве бир мешик шерап йүкләп, Давудың өнүңден чыкды. ²Давут патыша оңа: «Бу затлары нәме үчин гетирдиң?» дийди. Сиба: «Эшеклер-ә патышаның машгаласына улаг болар, чөреклердир ир-иймишлер йигитлере иймит болар, шерабы болса чөлдәки аргын адамлар ичерлер» дийип жогап берди. ³Давут: «Женабыңың агтыгы ниреде?» дийип сорады. Сиба: «Ол Иерусалимде. Ол: „Ысрайыл халкы шу гүн атамың шалыгыны маңа гайтарып бермели“ диййәр» дийди. ⁴Давут патыша: «Мепибошедиң әхли зады инди сениңки» дийди. Сиба: «Саңа тагзым! Өзүңиз мерхемент эдиң, эй, ша хезретлери!» дийди.

Шимги Давуды нәлетлейәр

⁵Давут патыша Бахурыма геленде, Шавулың гарындашларыңдан Гераның оглы Шимги диен адам ол ерден чыкды. Ол гидип баршына Давуда сөгүңйәрди. ⁶Шимги Давутдыр онуң нөкерлерини дашлады. Әхли эсерлери хем патышаның жанпеналары Давудың сагында хем солунда дурдулар. ⁷Шимги: «Гүм бол! Гүм бол! Ганхор, дейюс!» ⁸Ерине ша болан адамың Шавулың гарындашларының тутуш ганыны Реб сенден алды. Ол шалыгы оглуң Абшалома

берди. Гөрйәнми, өз пислигиңиң пидасы болдуң, себәби сен ганхор» дийип гарганярды. ⁹Серуяның оглы Абышай патыша гарап: «Бу итиң маслыгы нәме үчин ша хезретлерине гаргап дур? Ыгтыяр берин, келлесини алайын» дийди. ¹⁰Патыша болса: «Серуяның огуллары, бу сизиң ишиңиз дәл, ол гаргаян болса, диймек, Реб она „Давуда гарга“ диендир. Шейле болса, онуң эденине дәл дийип билжек бармы?» дийди. ¹¹Сонра Давут Абышай хем-де әхли адамларына: «Өз билимден өнен оглум кастыма чыкансоң, бу беняминден нәме говулыга гарашыңыз?! Гой, гаргаса гаргаберсин, оңа дегмән, себәби бу Реббиң эмридир. ¹²Белки, Реб чекйән эзъетими гөрүп, шу гүнки гаргышың ерине маңа бәхбитлисини эдер» дийди. ¹³Шейдип, Давут адамлары билен өз угруна гитди. Байрың этеги билен, Давудың деңинден барян Шимги оңа гаргаярды, оны дашлаярды, кесеклейәрди.

¹⁴Патыша билен онуң янындакы ядап сурнуган гошун Иордан дерясына гелип, ол ерде дынч алдылар.

¹⁵Абшалом билен тутуш ысрайыл халкы Иерусалиме гелдилер; Ахытопел хем оларың янындады.

¹⁶Давудың досты арк уругындан болан Хушай Абшаломың янына барып: «Патышаның өмри узак болсун! Патышаның өмри узак болсун!» дийди. ¹⁷Абшалом оңа: «Достуңа вепалылыгың шумы сениң? Нәме үчин достуң билен гитмедин?» дийди.

¹⁸Хушай: «Ёк, Реббиң ве шу адамларың, хем-де тутуш Ысрайылың сайлан адамының тарапында болжак, шонуң янында галжак. ¹⁹Үстесиненде, мен киме хызмат этмели? Онуң

оглуна дәлми? Какаңа нәхили хызмат эден болсам, саңа-да шонуң ялы хызмат эдерин» дийди.

²⁰Абшалом Ахытопеле йүзленип: «Ханы, маслахат берин, биз нәме этмели?» дийди. ²¹Ахытопел: «Какаңың өе серетмек үчин гоюп гиден гырнак аяллары билен ят. Шейтсең, өзүңи какаңа душман эдендигиңи тутуш Ысрайыл эшидер ве сениң тарапындакыларың голуна кувват берер» дийди. ²²Шейлеликде, үчегиң ёкарсында Абшалом үчин чадыр гурдулар. Абшалом бүтин Ысрайылың гөзүңиң алнында какасының гырнак аялларының янына гирди. ²³Шол дөвүрде Ахытопелиң берйән маслахаты Худайдан соралан маслахат хасап эдилерди. Ахытопелиң әхли маслахаты Давут билен Абшаломың икиси үчинем шейледи.

17-нжи бап

Хушай Абшаломы алдава саяяр

¹Ахытопел Абшаломы шейле дийди: «Ыгтыяр эт, он ики мүн адамы сайлайын-да, шу гиже Давудың ызындан ковалайын. ²Ядап гурбатдан дүшен вагты мен онуң үстүне чозуп, оны ховсала салайын. Янындакы әхли гошун гачар, мен дине патышаның өзүни өлдүрерин. ³Яш гелниң өз адамсының өйүне гелши ялы, әхли халкың саңа тарап өврүлмеги үчин, сениң шол идеяң адамың өлдүрилмеги важыпдыр. Шонда бүтин халк паряхатчылыкда болар». ⁴Маслахат Абшаломда-да, Ысрайылың әхли яшулуларына-да ярады.

⁵Абшалом: «Арк уругындан болан Хушайы-да чагыр, онам диңләли, нәме диййәр» дийди. ⁶Хушай геленде,

Абшалом оңа: «Ахытопелиң маслахат-а, ине, шейле. Шонуң диени билен болубермелими я өзүң бир маслахат берйәңми?» дийди. ⁷Хушай: «Ахытопелиң бу гезекки берен маслахаты говы маслахат дәл» дийип, ⁸сөзүни довам этди: «Какаңың хемде онуң адамларының батыр йигитлердигини билйәнсиң. Олар сәхрада чагасыны элинден алдыран айы ялы ёвуз болдулар. Устесине-де, атаң тежрибелли уршужыдыр. Ол гижәни гошуның арасында гечирмез. ⁹Хәзир ол бир говакда я-да башга бир ерде гизленендир. Илкинжи хүжүмде бизиңкилерден өлени болайса, онда оны эшиденлер: „Абшаломың ызына дүшенлер гырлыпдыр“ диерлер. ¹⁰Шонда арслан йүрек гайдусыз батырам горкудан яңа пагыш-пара эрэр, себәби какаңың батыр йигитдигини, онуң янындакыларың-да гайдусыздыгыны тутуш Ысрайыл билйәр. ¹¹Шоңа гөрә мениң маслахатым шейле: Дандан Беершеба ченли әхли ысрайыллар деңиз кенарының чәгелериче көплүкде сениң яныңа топлансын. Сөвешде олар өзүң баштуанлык эт. ¹²Биз оны ниреде болса-да тапып, ере чыг дүшүши ялы болуп, онуң үстүне дөкүлмелидирис. Шонда онуң не өзи аман галар, не-де янындакылар. ¹³Эгер-де ол гала тарап чекиләйсе, онда әхли ысрайыллар йүп гетирерлер ве ол ериң иң соңкы чагына ченли, галаны жүлгә чекерис». ¹⁴Абшалом билен әхли ысрайыллар: «Арк уругындан болан Хушайың маслахаты Ахытопелиң маслахатындан говы» дийдилер. Себәби Реб Абшаломы хеләкчилиге дучар этмек үчин, Ахытопелиң оңат маслахатыны пужа чыкармак карарына гелипди.

Хушай Давуды хабардар эдйәр

¹⁵Хушай руханылар Садок билен Абятара шейле дийди: «Абшалом хем-де ысрайыл яшулуларына Ахытопел шейле маслахат берди, мен хем бейле маслахат бердим. ¹⁶Инди хаял этмән, адам иберин-де, Давуда шу хабары етирин: „Шу гиже чөлде – дeryның сай еринде галман, аңры тарапа гечмесе, патышаның өзи-де, янындакы тутуш гошун-да хеләк болар“». ¹⁷Гөзе илмезлик үчин гала гирип билмейәндиклерине гөрә, Ёнатан билен Ахымагас Эйнрогелде гарашярддылар. Бир гырнак гелип, олар хабар берйәрди, олар болса гидип, Давуда айдярддылар. ¹⁸Эмма бир гезек бир етгинжек олары гөрүп, Абшалом хабар берди. Ёнатан билен Ахымагас хаял этмән гидип, Бахуримда бириниң өйүне бардылар. Шол адамың ховлусында бир гуюсы барды; олар шол гуйының ичине гирдилер. ¹⁹Хожаының аялы гуйының агзыны өртги билен өртди-де, үстүне дәне серди; ол ерде хич зат билнер ялы болмады. ²⁰Абшаломың адамлары ол аялың өйүне гелип, ондан Ахымагас билен Ёнатаның ниредедигини сорадылар. Аял олар: «Олар арыкдан гечдилер» дийип жогап берди. Гөзлейәнлер ол икисини гөзләп тапмандан соң, Иерусалиме доландылар. ²¹Яңкылар гиденден соң, ол икиси гуюдан чыкып гитдилер-де, Давут патышаны хабардар этдилер. Олар Ахытопелиң Давудың гаршысына эден маслахатыны айдып, Давуда: «Бол, басымрак, сувдан гечип, өтәгит» дийдилер. ²²Шондан соң Давут билен онуң янындакы гошун Иордан дерясындан гечдилер. Даң саз берйәнчә, олар дерядан доли гечип гутардылар.

²³Өз маслахатының ер тутмандығыны гөрен Ахытопел эшегини гаңналады-да, өз галасына, өйүне гитди. Барып, машгаласына весъет эденден соң болса өзүни асды. Оны какасының губры гойлан гүммезде жайладылар. ²⁴Абшалом Ысрайылың әхли адамларыны янына алып, Иордан дерясындан геченде, Давут Маханайыма барыпды. ²⁵Абшалом Эмасаны Ёвабың ерине гошунбашы эдип гойды. Эмаса Ёытра диен бир ысрайылың оглуды. Ёытра Ёвабың әжеси, Серуяның аял доганы, Нахашың гызы Абыгайыла өйленипди. ²⁶Ысрайыллар билен Абшалом Гилгатда дүшледилер. ²⁷Давут Маханайыма баранда, аммонларың Раба галасындан Нахашың оглы Шобы, лодебарлы Эмиелиң оглы Мақыр, Рогелимден гилгатлы Барзыллай дагы ²⁸Давут билен онуң янындакы адамларына ёрган-дүшек, гап-чанак, тоюн гаплар, хурушлык үчин бугдай, арпа, ун, говурга, нойба, мәш, ²⁹бал, сүзме, гоюн этини, сыгыр сүйдүнден эдилен пейнир гетирдилер. Себәби олар гошунуң чөлде ач-сувсуз хем ядавдыгыны айдыпдылар.

18-нжи бап

Абшаломың өлүми

¹Давут янындакы адамлары топлап, олары гөзден гечирди, оlara йүзбашылардыр мұңбашылар белледи. ²Ол гошуну үч топара бөлди: бир топара Ёвап, бир топара Серуяның оглы, Ёвабың доганы Абышай, үчүнжи топара болса гатлы Ытай баштуанлык эдйәрди. Патыша өзүниң хем оларың яларында болжакдыгыны оlara айтды. ³Эмма халк оңа: «Ёк, сен гитме, себәби эгер биз гачайсак,

олар бизе әхмие бермезлер. Ярымыз гырлянда-да, олар бизе үнс берип дурмазлар. Сен бизиң он мұңумизе барабарсын, бизе галадан көмек этсең, хас говы болар» дийди. ⁴Патыша олар: «Сиз нәмәни ислесеңиз, шоны эдерин» дийди. Патыша дервезениң янында дурды; тутуш гошун йүз-йүзден, мұң-мұңден дүзүлип, галадан чыкды. ⁵«Мениң хатырама яш йигит Абшаломы горап саклаң» дийип, патыша Ёваба, Абышай хем-де Ытай буйрук берди. Абшалом барада шаның баштуанларына берен бу буйругыны бүтин гошун эшитди.

⁶Гошун Ысрайыл билен урушмак үчин мейдана чыкды. Сөвеш Эфрайым токайында болды. ⁷Ысрайыллар Давудың адамларындан еңилдилер. Шол гүн улы гырғынчылык болуп, йигрими мұң адам гырылды. ⁸Сөвеш юрдуң әхли ерини гуршап алды. Ол гүн токай себәпли өленлер гылычдан өленлерден көп болды.

⁹Абшалом Давудың адамларына дуйдансыз саташды. Ол гатыр мүнүп гелиәрди. Гатыр улы бир дуб агажының ашагындан геченде, Абшаломың келлеси агажың шахаларына илишди. Ол ер билен гөгүң арасында асылып галды, гатыр онуң ашагындан сыпып гитди. ¹⁰Бир адам оны гөрүп: «Абшалом дуб агажындан асылып галыпдыр» дийип, Ёваба хабар берди. ¹¹Ёвап оңа: «Гөрен болсаң, нәме үчин оны шол ериң өзүнде уруп ере язмадың? Мениң өзүм саңа он күмүш теңне билен бир кемер берердим» дийди. ¹²Эмма ол адам Ёваба шейле дийди: «Мүң күмүш берселерем, патышаның оглуна эл галдырмаздым, себәби патыша: „Мениң хатырама яш йигит Абшаломы гораң“ дийип,

саңа, Абышя хем-де Ытая буйрук берендигини өз гулагымыз билен эшитдик. ¹³Икинжи бир тарапдан, эгер мен хайынлык эдип, оны өлдүрөн болсам, (патышадан яшырын галжак зат бармы?), онда сениң өзүңем мени язгарардың». ¹⁴Ёвап: «Мен сениң билен бейдип, вагт йитирип дуруп билмерин» дийди-де, үч саны найза алып, хениз дубда салланып дуран дистри Абшаломың йүрегинден гечирди. ¹⁵Ёвабың ярагыны гөтерйән он нөкери Абшаломы ара алып, уруп өлдүрди.

¹⁶Ёвап адамларыны сөвешден сакламак үчин, шахдан эдилен сурнай чалдырды. Онуң адамлары ысрайыллары коваламакларыны бес эдип гайдып гелдилер. ¹⁷Соңра Абшаломың жеседини алып, токайдакы чуң гарыма ташладылар ве үстүне уллукан эдип, даш үйшүрдилер. Ысрайылларың әхлиси даргашып, өйли-өйүне гачып гитдилер. ¹⁸Абшалом: «Мениң адымы ятладар ялы ызымда галжак оглум ёк» дийип, хениз дикрикә, Патыша жүлгесинде өзи үчин бир сүтүн дикипди ве оңа өз адыны дакыпды. (Оңа хәзир хем Абшаломың ядыгәрлиги дийилияр.)

Давут Абшаломың өлендигини эшидийәр

¹⁹Садогың оглы Ахымагас: «Ылгайын-да, Реббич патышаны душманларының элинден халас эдендигини оңа бушлайын» дийди. ²⁰Ёвап оңа: «Бу гүн бушламак герек дәл. Бушлук хабары бу гүн дәл-де, башга бир гүн экидерсиң, себәби шаның оглы өлди» дийди. ²¹Ёвап эфиопиялы бир адама: «Бар, нәме гөрөн болсаң, патыша хабар бер» дийди. Эфиопиялы оңа тагзым этди-де, ылгады. ²²Садогың ог-

лы Ахымагас ене Ёваба: «Нәме болса, шол болсун, эфиопиялының ызындан менем ылгайын» дийди. Ёвап: «Сен нәме үчин онуң ызындан ылгажак, оглум?! Саңа бушлара зат ёг-а» дийди. ²³Ол ене: «Хер ничигем болса, менем ылгайын» дийди. Ёвап: «Боляр, бар ылга!» дийди. Ахымагас дүзлүк билен ылгап, эфиопиялыдан озуп гечди.

²⁴Давут шәхер дервезесиниң ички хем дашкы гапыларының арасында отырды. Шол вагт гөзегчи дөвезехананың ёкарсына, дивара чыкып серетди ве кимдир бириниң ылгап гелиәндигини гөрди. ²⁵Гөзегчи гыгырып, муны патыша хабар берди. Патыша: «Эгер ол еке болса, бушлук гетирийәндир» дийди. Ол барха голайлашярды. ²⁶Соңра гөзегчи ене бир адамың ылгап гелиәндигини гөрди. Ол: «Серет, ене бир адам ылгап гелияр!» дийип, дөвезебана гыгырды. Патыша: «Ол-да бушлук гетирийәндир» дийди. ²⁷Гөзегчи: «Өңден гелиәниң ылгайшы Садогың оглы Ахымагасың ылгайшына чалым эдйәр» дийди. Патыша: «Ол говы адам, говы хабар билен гелиәндир» дийди. ²⁸Ахымагас патыша: «Саг-саламатлык!» дийип гыгырды. Соңра ол ере йүзин дүшүп, патыша тагзым эдип: «Худайың Реббе алкыш болсун, Ол ша хезретлерине эл галдыраның алмытыны берди» дийди. ²⁹Патыша: «Яш йигит – Абшалом саг-саламатмы?» дийди. Ахымагас: «Ёвап гулуны иберенде, бир галмагал-а барды, йөне онуң нәмедигини билмедим» дийди. ³⁰Патыша: «Бир гыра чекилде, шол ерде дур» дийди. Ол бир гыра чекилип дурды.

³¹Соңра эфиопиялы гелди. Ол: «Ша хезретлери, бушлук! Гаршыңа чыканларың хеммесиниң элинден

Реб сени халас этди» дийди. ³²Патыша оңа: «Йигдекче – Абшалом саг-саматмты?» дийди. Эфиопиялы: «Ша хезретлериниң душманларының оңа зыян етирмек үчин, гаршысына чыканлардың әхлисиниң башына шол йигидиң гүни гелсин» дийди. ³³Патыша сандыр-сандыр эдип, дервезениң үстүндәки отага чыкып аглады. Ол гелйәркә: «Вах, оглум, Абшалом! Жан оглум! Эй, жан оглум, Абшалом! Сениң ерине мен өлен болсам болмаярмы, вах, жан оглум, жан оглум!» дийип аглаярды.

19-нҗы бап

Ёвап Давуда кәейәр

¹«Патыша Абшалом үчин аглап, онуң ясыны тутяр» дийип, Ёваба хабар бердилер. ²Ол гүнки еңиш тутуш гошун үчин яса өврүлди. Себәби шол гүн гошун патышаның өз оглы үчин хасрат чекйәндигини эшитди. ³Шол гүн Давудың эсгерлери эдил урушдан гачан ялы болшуп, утаншып ювашлык билен гала гирдилер. ⁴Патыша йүзүни ашак салып: «Вах, оглум, Абшалом! Жан оглум, жан оглум, Абшалом!» дийип, гаты сеси билен мөңнүрип аглаярды. ⁵Ёвап патышаның өйүне гелип, оңа шейле дийди: «Сен бу гүн өзүниң, огул-гызларының, аялларыңдыр гырнакларының жаныны халас эден эсгерлериңиң йүзүни ере салдың. ⁶Себәби өзүңи йигренйәнлери сөйүп, өзүңи сөййәнлери йигрендиң. Сен гошунбашыларыңдыр эсгерлериңиң өзүң үчин хич кимдигини бу гүн ап-айдың этдиң. Эгер-де Абшалом дири галып, бизиң әхлимиз өлен болсак, онда сениң шатланжак экендигиңе

мен анык гөз етирдим. ⁷Инди барда, өз адамларың билен мылакатлы геплеш, Ребден ант ичйәрин, эгер гитмесен, шу гиже яныңда бир адам галмаз. Бу болса сениң үчин яшлыгыңдан тә хәзире ченли гөрөн яманлыкларыңың барыңдан бетер болар». ⁸Патыша турды-да, дервезениң агзына барып отурды. Муны тутуш гошуна хабар бердилер. Әхли гошун патышаның хузурына гелди.

Давут Иерусалиме доланяр

Шол вагт ысрайылларың әхлиси өз өйлерине гачып гитдилер. ⁹Ысрайыл тирелериниң әхлиси: «Давут бизи душманларымызың элинден ве пилиштлилерден халас этди. Ол Абшалом зерарлы юртдан гачды. ¹⁰Башына яг гуюп, өзүмизе патыша гоян Абшаломымыз-а урушда өлди. Инди патышаны ызына гетирмек барада нәме үчин дил ярмаярсыңыз?» дийип, өзара жеделлешйәрдилер.

¹¹Давут патыша Яхуданың яшулуларына айтмак үчин, Садок билен Абятар руханыдан шейле хабар иберди: «Патышаны өйүне гайтарып гетирмекде, соңа галасыңыз гелйәрми? Тутуш Ысрайылың айданлары патыша етди. ¹²Сиз мениң гарындашларым, сиз мениң өз сүегимден ве тенимденсиңиз. Шонда-да патышаны өйүне гайтарып гетирмекде, соңа галасыңыз гелйәрми?» ¹³Эмаса болса шу сөзлерими айдың: «Сен мениң өз сүегимден ве тенимден дәлми нәме? Эгер шу пурсатдан башлап, Ёвабың ерине мениң гошунбашым болмасаң, гой, Худай маңа-да шоны, хатда ондан бетерини гөркөзсин». ¹⁴Шейлеликде, Давут бир адам ялы эдип, яхудаларың әхлисиниң көңлүни өзүне баглады.

Олар: «Әхли адамларыңам ал-да, гел» дийип, патыша хабар ёлладылар.

¹⁵Шейдип, патыша ызына, Иордана доланып гелди. Яхудалар оны гаршыламак хем-де Иордан дерясындан гечирмек үчин Гилгала гелдилер.

¹⁶Бахурымдан беняминли Гераның оглы Шимги, Давут патышаны гаршыламак үчин, яхудалар билен ховлугышып эңип гелйәрдилер. ¹⁷Онуң янында беняминден мұң адам барды. Шавулың машгаласының хызматкәри Сиба он бәш оглуны хем-де йигрими хызматкәрини янына алып, патышаның өңүнден Иордан дерясындан гечди. ¹⁸Олар патышаның өйичерисини гечирмек үчин ве онуң хузурында ислән задыны бержай этмек үчин, деряның сай еринден гечдилер.

Патыша Иордан дерясындан гечен бадына, Гераның оглы Шимги онуң өңүнде тагзым эдип, ¹⁹шейле дийди: «Женабым, мени гүнәли хасапламаң ве ша хезретлериниң Иерусалимден чыкан гүни өз гулуңызың эден яманлыгыны ятламаң, оны гөвнүңизе алмаң. ²⁰Себәби мен гулуңыз өзүмиң гүнәкәрдигими билйәрин. Шоңа гөрә-де, мен шу гүн Юсубың несиллеринден илкинжи болуп, сиз ша хезретлерини гаршыламага гелдим».

²¹Серуяның оглы Абышай: «Нәме үчин Шимги өлдүрилмели дәл, ол Реббин сечип-сайланына гаргады ахырын» дийди. ²²Эмма Давут шейле дийди: «Эй, Серуяның огуллары, бу гүнки гүн мениң билен душман болар ялы, бизиң арамызда нәме бар? Мен бу гүн өзүмиң Ысрайылың шасыдыгымы билмейәринми нәме? Бу гүн Ысрайылда хич ким өлдүрилмез». ²³Патыша ант ичип, Шимгә: «Сен өлмерсиң» дийди.

²⁴Шавулың агтыгы Мепибошет Давуды гаршыламага гелди. Патышаның гиден гүнүнден тә ол саг-саламат доланып гелйәнчә, ол өз аякларыны-да, геймлерини-де ювманды, сакгалыны хем бежермәнди. ²⁵Ол патышаны гаршыламак үчин Иерусалимден геленде, патыша оңа: «Мепибошет, сен нәме үчин мениң билен гитмедиң?» дийди. ²⁶Ол шейле жогап берди: «Эй, ша хезретлери, мени хызматкәрим алдады. Мен оңа: „Эшеги гаңғалайын-да, оңа мүнүп, патыша билен гидейин“ дийдим, себәби мен гулуң агсак. ²⁷Эмма ол сиз ша хезретлериниң янында мен гулуңыза төхмет атды. Эмма ша хезретлери мениң үчин Худайың перишдеси ялыдыр. Инди нәме эдерин дийсеңиз, ине, мен. ²⁸Какамың әхли гарындашлары ша хезретлериниң өңүнде өлдүрилмәге дегишли болуп дурка, мен гулуңызы өз сачагыңызың башындакыларың арасында отуртдыңыз. Шондан соң патыша шикаят этмәге нәме хакым бар?» ²⁹Патыша оңа: «Өз ягдайларың хакында гүрлемегиң хажаты ёк. Мен саңа ве Сиба ери пайлашмагы буйрук берйәрин» дийди. ³⁰Мепибошет патыша: «Ша хезретлериниң саг-саламат өйүне гелендигине гөрә, гой, хеммесини ол алсын» дийди.

³¹Гилгатлы Барзыллай Рогелим галасындан гелди. Ол Иордан дерясындан патыша билен биле гечип, оны уградып барялды. ³²Ол жуда гаррыды – серсен яшындады. Патыша Маханайымда боланда, Барзыллай оны иймит билен үпжүн эдипди, чүнки ол жуда гурплы адамды. ³³Патыша Барзыллая: «Мениң билен гидибер, Иерусалимде ийип-ичжегиңи өзүм алада эдерин» дийди.

³⁴Эмма Барзыллай патыша шейле дийди: «Патыша билен Иерусалиме гидер ялы, мениң өмрүмиң ене нәче йылы галдыка? ³⁵Хәзир мен сегсен яшымда, гөвнә якымлы-якымсыз затлары сайгарып билемок. Мен гулуң өз ийип-ичйән затларымың тагамыны-да билемок. Эркегу-аял багшыларың сеслерини эшидип билемок. Шейле болса, нәме үчин мен гулуңша хезретлерине йүк болсун?! ³⁶Гулуң болан мен патыша билен диңе бираз ёл йөрәп, оны Иордан дерясындан гечирмек ислейәрин. Патыша нәме үчин мени бейле сылагламалы? ³⁷Мен гулуң ызыма гайдып, өз галамда, какамың, эжемиң губурларының голайында өлейин. Йөне, ине, шу ерде гулуң Кимхам бар. Ша хезретлери билен, гой, ол гидәйсин. Сенем гөвнүңе жай болан зады онуң үчин эт» дийди. ³⁸Патыша оңа: «Кимхам мениң билен гидер, мен хем онуң үчин сениң ислән задыңы эдерин, хава, әхли ислән задыңы мен сениң үчин эдерин» дийди. ³⁹Тутуш гошун Иордан дерясындан гечди, патыша-да гечди. Ол Барзыллайы огшап, оңа пата берди; Барзыллай өз өйүне гайтды. ⁴⁰Патыша Гилгала тарап ёла дүшди, Кимхам хем онуң билен биле гитди. Тутуш яхуда халкы ве ысрайыл халкының ярысы патышаны угратды.

Ысрайылың нәгилелиги ве Шебаның гозгалаңы

⁴¹Бүтин Ысрайылың халкы патышаның янына гелип, оңа: «Нәме үчин гарындашларымыз яхударалар сизи огурадладылар ве патышаны машгаласы хем адамлары билен биле Иордан дерясындан гечирдилер?» дийди. ⁴²Тутуш яхударалар ысрайыллара: «Себәби

патыша бизиң якын гарындашымыз. Нәме үчин муңа гахарыңыз гелйәр? Биз, хей, патышаның хасабына бир зат ийдикми я патыша бизе серпай япдымы?» дийдилер. ⁴³Эмма ысрайыллар яхударала: «Давут патышада пайымыз сизиңкиден көпдүр, он пайымыз бар. Шонда-да нәме үчин бизи эсгермезлик этдиңиз? Патышаны ызына гетирмекде илкинжи сөз бизиңки болмалы дөлми нәме?» дийип жогап бердилер. Эмма яхудараларың сөзи ысрайылларыңкыдан газаплы болуп чыкды.

20-нжи бап

¹Шол вагт бенямин тиресинден Бикриниң оглы Шеба диен бир дейюс шол ердеди. Ол шахдан эдилен сурнай чалып, шейле дийип гыгырды: «Эй, ысрайыллар, пайымыз ёк Давутда! Пайымыз ёк Йышайың оглунда! Өйли-өйүңизе даргаң!»

²Шейдип, әхли ысрайыллар Давутдан айрылып, Бикри оглы Шебаның ызына дүшдүлер. Йөне яхударалар өзлериниң патышасы Давуда ыгарарлы болуп, Иордан дерясындан Иерусалиме ченли онуң билен биле болдулар.

³Давут Иерусалимдәки өйүне гелди. Өе серетмек үчин гоюп гиден он гырнак аялларының әхлисини бир жая габап, олары гораг астына алды; олары зерур затлар билен үпжүн этди, йөне янларына гирмеди. Гырнак аяллар шейдип, тә өлйәнчәлер дул ялы яшадылар ве габадан чыкарылмадылар. ⁴Патыша Эмаса: «Үч гүнүң довамында Яхуданың эркек гөбеклилерини мениң яныма йыгна, өзүнем шу ерде бол» дийди. ⁵Эмаса яхударалары чагырмага гитди. Йөне

гелмели вагтында гелмән гижә галды. ⁶Давут Абышай: «Инди Бикри оглы Шеба бизе Абшаломданам көп зыян берер. Өз женабыңың гулларыны алда, онуң ызындан ков, ёгсам, ол өзүне берк галалар тапар-да, бизден сыпар» дийди. ⁷Ёвабың адамлары, керетлер, пелетлер ве әхли батыр йигитлер Иерусалимден чыкып, Бикри оглы Шебаның ызындан ковмак үчин Абышайың ызына дүшдүлер. ⁸Олар Гибгондакы уллакан дашың янына баранларында, Эмаса олары гаршыламага чыкды. Ёвап харбы гейимдеди, билинде кемере дакылан гынлы гылыжы барды. Ол йөрәп гелйәркә, гылыжы гынындан гачды. ⁹Ёвап Эмаса: «Доганым, саг-гургунмың?» дийип, огшамак үчин саг эли билен Эмасаның сакгалындан тутды. ¹⁰Эмаса Ёвабың элиндәки гылыжына үнс бермеди. Ёвап гылыжыны онуң гарнына сокуп, ичгошуну ере силкди, гылыжы гайтадан сокмага зерурлык галмады; Эмаса өлди. Соңра ики доган Ёвап билен Абышай Бикри оглы Шебаның ызындан ковмага башладылар. ¹¹Ёвабың адамларындан бири Эмасаның жесединиң янында дуруп: «Ким Ёвабың тарапдары болса, ким Давуда вепалы болса, Ёвабың ызына эерсин» дийди. ¹²Эмаса ёлуң угрунда гана булашып ятырды. Яңкы адам жеседиң янына барянларың онуң янында сакланяндыкларыны гөрүп, оны ёлдан бир гыра чекди-де, үс-түне гейим япды. ¹³Эмасаның жеседи ёлдан айрыландан соң, гошун Бикри оглы Шебаның ызындан ковмак үчин, Ёвабың ызына дүшди.

¹⁴Гошун Абелбейтмагака галасына ченли тутуш демиргазык тирелериниң ичинден гечди. Демиргазык

тирелериниң халкы жемленип бирлешдилер-де, гала тарап Ёвабың ызына дүшди. ¹⁵Олар барып, Абелбейтмагака галасында оны габава салдылар. Галаның диварына чыкмак үчин япгыт гурдулар ве дивары йыкмак үчин оны опурмага башладылар. ¹⁶Бир акыллы аял галадан: «Гулак ассаңызлаң! Диңлесенизлаң! Ёваба айдың, мен онуң билен геплешмек ислейәрин» дийип гыгырды. ¹⁷Ёвап онуң янына баранда, ол аял: «Сен Ёвапмы?» дийди. Ол: «Хава, мен Ёвап» дийип жогап берди. Аял: «Онда өз гырнагыңа гулак ас» дийди. Ёвап: «Диңлейәрин» дийди. ¹⁸Аял шейле дийди: «Өңлер: „Абелде маслахат алсынлар“ дийип айдардылар, шейдибем, иши тамамлардылар. ¹⁹Биз Ысрайылың парахат хем вепадар адамларыдырыс. Ысрайыл галаларының энеси болуп дуран галаны нәме үчин йыкмак ислейәрсин? Нәме үчин Реббич берен мирасыны ёк этмек ислейәрсин?» ²⁰Ёвап шейле жогап берди: «Ёк-ла! Даш эдеверсин! Худай сакласын! Галаны йыкмак я-да ёк этмек мениң этжек ишим дәл! ²¹Бу бейле дәл! Йөне Эфрайым даглыгындан Бикри оглы Шеба диен бири Давут патышаның гаршысына чыкды. Онуң еке өзүни элиме бер, мен галадан эл чекейин». Аял: «Онуң келлеси дивардан ұсташыры саңа тарап зыңлар» дийди. ²²Аял акыллы пикири билен халкың янына гитди. Олар Бикри оглы Шебаның келлесини кесип, оны Ёваба тарап зыңып гойбердилер. Ёвап сурнай чалды; олар галадан чеккидилер. Хеммелер өйли-өйүне гитди. Ёвап болса Иерусалиме патышаның янына гайтды.

²³Ёвап Ысрайылың тутуш гошунына баштутан болды. Ехояданың

оглы Беная болса керетлерин хемде пелетлерин баштутаны болды.

²⁴Адорам ^a гара зэхмет билен мешгул болянларың ёлбашчысыды, Ахылу-дың оглы Ехошапат баш эмелдарыды.

²⁵Шева – кэтип, Садок билен Абятар – руханылар болды. ²⁶Яйырлы Ыра хем Давудың руханысыды.

21-нжи бап

Шавулың несиллери өлдүрилйэр

¹Давудың дөврүнде үч йыла чекен ачлык болды. Давут Реббе йүзленди. Реб оңа: «Шавулың ган дөкмеги онуң өзүниң ве неслиниң бойнунадыр, себэби ол гибгонлылары гыргынчылыга берди» дийди. ²Патыша гибгонлылары чагырып, олар билен геплешди. (Гибгонлылар ысрайыллардан дэлдирлер, олар аморларың галындыларыды. Ысрайыллар олара дегмежекдиклерине ант ичипдилер, йөне Ысрайыл билен Яхуда болан ыхласы себэпли, Шавул олары ёк этжек болярды.) ³Давут гибгонлылара: «Мен сизиң үчин нэме эдейин? Реббиң сайлан халкына пата бермегиңиз үчин, бу гүнөден нэди сапланаркам?» дийди. ⁴Олар: «Бизе Шавулдан ве онуң неслинден алтын я күмүш алмак етерлик дэл. Ысрайылдан кимдир бирини бизиң өлдүрмэге хакымыз ёк» дийдилер. Давут олар: «Сиз нэме ислесеңиз, шоны-да этжек» дийди. ⁵⁻⁶Олар: «Бизи тутуш Ысрайылдан чыкармак ислөн ве дыр-пытрак эден адамың неслинден болан еди адамы бизиң элимизе бер. Биз олары Реб тарапын-

дан сайланан Шавулың Гибга гала-сында Реббиң хузурында өлдүрүп, Гүнүң астында сержек» дийдилер. Патыша олар: «Боляр, мен олары сизе берейин» дийди. ⁷Йөне Давут патыша өзүниң Ёнатан билен Реббиң өнүнде эхт эдишендиги себэпли онуң оглы Мепибошеде рехим этди. ⁸Давут Аяның гызы Риспаның Шавула догрупп берен ики оглуны: Армоны билен Мепибошеди, шейле хем Шавулың гызы Мерабың ^b мехолалы Барзыллайың оглы Адрыеле догрупп берен бэш оглуны алып, ⁹олары гибгонлыларың элине берди. Гибгонлылар олары дагда Реббиң хузурында өлдүрүп, ериң йүзүне сердилер, оларың едисем билеликте өлди. Бу вака бахарда, арпа орагының илкинжи гүнлеринде болупды.

¹⁰Аяның гызы Риспа шол ердэки гаяның йүзүнде бир көне халтаны дүшенди-де, арпа орагының башындан тэ жесетлерин үстүне ягыш ягып башлаянча, ол ерде отурды; ол жесетлери гүндизине гушлардан, гижесине вагшы хайванлардан горады. ¹¹Аяның гызы, Шавулың гырныгы Риспаның бу эден ишини Давуда хабар бердилер. ¹²Давут барып, Шавул билен онуң оглы Ёнатаның сүңкүни Гилгатдакы ябешлилерден алды. Пилиштлилер олары Гилбогада өлдүрүп, Бейтшеян мейданчасында асыпдылар. Гилгатдакы ябешлилер болса олары Бейтшеян мейданчасындан огуулапдылар. ¹³Давут Шавул билен онуң оглы Ёнатаның сүңклерини ол ерден гегиртди. Өлдүрилип, ериң йүзүне серленлерин хем сүңклерини

^a 20:24 *Адорам* – кэбир гадымы тержимелерде *Адоньрам*. Серет: 1Пат 4:6.

^b 21:8 *Мерабың* – кэбир голязмаларда *Микалың*.

топладылар. ¹⁴Давудың адамлары Шавул билен Ёнатаның сүңклерини Бенямин топрагында – Селада, Шавулың какасы Кишиң губры гойлан гүммезде жайладылар. Олар патышаның әхли табшырыгыны ерине етирдилер. Шондан соң Худай юрт үчин әдилйән дилеглери кабул этди.

¹⁵Пилиштлилер Ысрайылың гаршысына ене урша башладылар. Давут өз эсгерлери билен урша чыкып, пилиштлилер билен урушды ве халыс ысгындан гачды. ¹⁶Пилиштлилерин ири несиллеринден Йишбибеноп диен бир адам болуп, ол аграмы секиз йүз мысгал ^a болан бүрүнч найза, билине тәзе гылыч дакынанды. Ол Давуды өлдүрмеги йүрегине дүвди. ¹⁷Эмма Серуяның оглы Абышай оңа көмеге етишди ве пилиштли билен уршуп, оны өлдүрди. Шондан соң Давудың адамлары: «Инди сен бизиң билен биле сөвеше чыкма, гой, Ысрайылың чырасы сөнмесин» дийип, оңа касам этдилер.

¹⁸Шундан соң ысрайыллар билен пилиштлилер Гопда сөвеше башладылар. Шонда хушалы Сибекай ири адамларың неслинден болан Сап диен бирини өлдүрди. ¹⁹Соңра олар пилиштлилер билен Гопда ене чакнышдылар. Шонда бейтуллахамлы Ягырың оглы Элханан гатлы Жалуды өлдүрди. Жалудың найзасының сапы пүрс ялыды. ²⁰Гат галасында ене уруш болды. Ол ерде ене пилиштлилерин ири неслинден, эллери ве аяклары алты-алтыдан йигрими дөрт бармаккы шиллиң узын бири барды. ²¹Ысрайыла сөгендиги үчин Давудың доганы Шимганың оглы Ёнатан оны өлдүрди.

²²Буларың дөрдүси-де Гат галасының ири несиллериндендилер. Олар Давудың хем-де онуң эсгерлеринин элинден өлдүлер.

22-нжи бап

Давудың еңиш айдымы (Зебур 17)

¹Реббиң Давуды әхли душманларыңдан хем-де Шавулдан халас эден гүни, ол Реббиң шанына шу айдымы айтды:

²«Реб – мениң гаям, галам хем Халасгәрим,

³Худайым – пена эдинйән гаям, галканым, еңшим хем-де беркитмәм.

Халасгәрим мени зулумдан халас эйлейәр!

⁴Мен шан-шөхрата мынасып Ребби чагырарын, хем-де душманларыңдан халас болярын.

⁵Өлүм толкунлары маңа оралды, вейранчылык силлери мени гарбады.

⁶Өлүм дүнейәсиниң танаплары маңа саралды, өлүм дузаклары гаршымдан чыкды.

⁷Гам-гуссамың ичинде Ребби чагырдым, өз Худайыма мен перят этдим. Ол ыбадатханасыңдан мең сесими эшитди; Онуң гулагына перядым етди.

⁸Шонда земин чайканды хем эңдиреди,

^a 21:16 *Секиз йүз мысгал* – еврейче үч йүз шекел. Бу такм. 3,5 кг дендир.

- ерин бинятлары сарсып,
лерзана гелди,
себәби Реб газаба мүнди.
- ⁹ Газабындан яңа түссө чыкды
бурнундан,
ювудыжы от билен көрейән
көзләр чыкды агзындан.
- ¹⁰ Ол гөклери бөвсүп, ашага инди,
зулмат аякларының астында
барды.
- ¹¹ Ол бир керуба мүнди-де, учды,
елиң ганатларында гайды.
- ¹² Ол Өзүне чадыр эдинди
түмлүги,
теләр этди гойы булутларын
ягмыр түмүни
- ¹³ Хузурының ялкымындан яңа
көрейән көзләр алавлап
туташды.
- ¹⁴ Реб гөклерде гүңлеч гүрледи,
сесленди Бейик Худай.
- ¹⁵ Пейкамлары атып, пытратды
ягыларыны,
Йылдырымлар чакдырып,
вейран этди олары.
- ¹⁶ Шонда Реббин кәйинжинден,
бурнундан чыкан деминден
яңа
деңзиң гечелгелери гөрүнди,
дүйәниң-де бинятлары
ачылды.
- ¹⁷ Ол белентден етди хем мени
алды
Ол мени чуң сувлардан чекип
чыкарды.
- ¹⁸ Халас этди мени йигренйән
гүйчли ягымдан,
чүнки олар гүйчлүди менден.
- ¹⁹ Олар бетбагт гүнүмде гаршыма
чыкды,
- йөне Реб мениң даянжым
болды.
- ²⁰ Мени гиң ере чыкарды хем
халас этди,
чүнки Ол менден гөвнүхош
болды.
- ²¹ Ол догрулыгыма лайык
өвезини гайтарды,
эллеримиң тәмизлигине
лайык Ол сылаглады.
- ²² Чүнки мен Реббин ёлларындан
йөрөдим,
Худайымдан айрылмак ялы
эрбет иши этмедим.
- ²³ Чүнки гөзүмиң алнындады
эхли карарлары,
өзүмден дашлашдырмадым
Онуң парзларыны.
- ²⁴ Мен кәмилдим Онуң өңүнде,
сакладым өзүми гүнә
этмекден.
- ²⁵ Шонуң үчин, догрулыгыма ве
пәклигиме гөрә,
Реб өвезини гайтарды Өз
назарында.
- ²⁶ Садыклык эдйәрсиң Сен
садыклары,
кәмиллик эдйәрсиң Сен
кәмиллере,
- ²⁷ пәклик эдйәрсиң Сен пәк
ынсанлары,
эгрилере болса эгрилигине
гөрә гараярсың Сен.
- ²⁸ Песгөвүнли халкы халас
эдйәрсиң,
эмма текепбир гөзлери
песелдйәрсиң Сен.
- ²⁹ Я Реб, мениң чырам Сенсиң,
Реб ягтылдар мең түмлүгими.
- ³⁰ Сениң билен талаңчылары
хүжүм эдерин,

- Өз Худайым билен дивардан ашып билерин.
- ³¹ Худай – Онуң ёлы кэмилдир, Реббиң сөзлери сапдыр, Оны пена эдинйәнлериң барына Реб галкандыр.
- ³² Чүнки Ребден башга Худай ёк! Худайымыздан башга гая ёк!
- ³³ Мениң берк галамдыр Худай, кэмил ёла атаряр Ол айыпсыз адамы.
- ³⁴ Ол аякларымы кейигиңки дек эдйэр, белент ерлерде мени ыкжам дурузяр.
- ³⁵ Урша түрген эдйэр Ол эллерими, голларым эгрелдйэр бүрүнчден яйы.
- ³⁶ Ёниш галканыңы маңа берйэрсин, Сениң көмегиң-де мени бейгелдйэр.
- ³⁷ Гадамларымың астындакы ёлы гинелдйән, мениң аякларым таймаяр.
- ³⁸ Душманларымы ковалайын, ызларындан етерин! олары гырып түкедйәнчәм, доланмаярын.
- ³⁹ Ер билен егсан этдим, яраладым, галып билмейэр, аякларымың астына олар йыкыляр.
- ⁴⁰ Уруш үчин Сен билиме кувват берйэрсин, гаршыма чыкканлары маңа табын эдйэрсин.
- ⁴¹ Боюн эгдирйэрсин душманларымы, гырярын мен өзүми йигренйәнлери.
- ⁴² Төверегине гарадылар, олары халас эдйән ёк; Ребби чагырсалар-да, Ол жогап беренек.
- ⁴³ Олары тозан дек эдип енчдим, көчелериң палчыгы кимин мынжыратдым.
- ⁴⁴ Өз халкымың гаршылыгындан мени халас эйлейән, Сен мени миллетлере баш эдип гойяң, танамадык халкым табындыр маңа.
- ⁴⁵ Мени эшиден дессине боюн болярлар, ятлар маңа ялым-юлум эдйэрлер.
- ⁴⁶ Кесекилериң йүзи горкудан ак тама дөййэр, олар галаларындан титрешип чыкяр,
- ⁴⁷ Реб диридир! Мениң гутулыш Гаям алкышлы болсун! Гутулышымын Худайы беленде чыкарылсын!
- ⁴⁸ Ол мениң арымы алып берйән Худайдыр, Ол халклары маңа голасты эдйэр.
- ⁴⁹ Ол мени душманларымдан халас эйлейэр. Сен мени ягыларымдан үстүн чыкардырсың, хем-де залымларың элинден мени халас эдйэрсин.
- ⁵⁰ Мунуң үчин миллетлер арасында Сени алкышларын, я Реб! Сениң адыңа нагма айдарын!
- ⁵¹ Өз патышаңа улы ёнишлер гетирйэрсин Сен!

Сечип-сайлан Давудына,
 онуң неслине,
 элмыдама садык сөйгүсини
 гөркезйәр».

23-нжи бап

Давудың соңқы сөзлери

¹Ине, Давудың соңқы сөзлери шулардыр:

Беленде гөтерилен Йышай
 оглы Давут диййәр,
 Якубың Худайының сечип
 сайлан адамы,
 Ысрайылың ширин лабызлы
 багшысы шейле сөзлейәр:

²«Реббиң Рухы мениң үстүм
 билен геплейәр,
 дилимде Онуң сөзлери.

³Ысрайыл Худайы гепледи,
 Ысрайылың Гаясы маңа
 шейле дийди:
 „Халка адалатлы хәкимлик эден,
 Худайдан горкуп, халка
 баштутанлык эден,

⁴даң шапагы ялыдыр,
 айдың асманда доган Гүн ялы,
 отларың ягышдан соңқы
 ялкымыдыр“.

⁵Мениң неслим хем Худайың
 өңүнде шейле дәлми нәме?!
 Себәби Ол мениң билен бакы
 әхт баглашды,
 бу әхт тертип-дүзгүнли ве
 бозулмаздыр.
 Мениң халас болмагым,
 арзувларым Оңа баглы
 дәлми нәме?!

⁶Әхли ярамазлар зыңлан тикен
 ялыдыр.
 Чүнки тикени элләп болмаяр.

⁷Демир я-да найза сапы
 уланыляндыр олара,
 хем дуран еринде ода
 якыляндыр олар».

Давудың батыр йигитлери
 (1 Йыл язгылары 11:10-41)

⁸Давудың батыр йигитлериниң атлары, ине, шулардыр: тахкемонлы Ёше Башебет. Ол сердарларың баштутаныды. Ол найзасы билен бир вагтың өзүнде секиз йүз адамы өлдүрди. ⁹Ондан соңра үч батыр йигидиң бири ахова уругындан Додоның оглы Элгзардыр. Сөвешмек үчин топланышан пилиштлиlere гыжалат берленде, ол Давудың янындады. Ысрайыллар ыза чекилдилер, ¹⁰эмма Элгзар еринден гозганмады; ол сурнугянча, хатда эли гылыжа елмешйәнчә сөвешип, пилиштлилери гырды. Реб шол гүн бейик еңиш берди. Халк онуң ызына диңе олжа йыгнамак үчин дүшди. ¹¹Үчүнжиси харарлы Агениң оглы Шаммадыр. Пилиштлилер Лехиде йыгнанышыпдылар. Ол ерде мәшден долы бир ер барды. Гошун пилиштлилерден гачды. ¹²Йөне Шамма мейданчаның ортaрасында дуруп, шол ери горады ве пилиштлилери гырды. Реб улы еңиш берди.

¹³Орак дөврүнде отуз сердарың үчүси Давудың янына, Адуллам говагына гитди. Пилиштлилериң гошуны Рапа жүлгесинде дүшләпди. ¹⁴Давут шол вагт галадады. Пилиштлилериң гошун бөлүми болса Бейтуллахамдады. ¹⁵Давут арман эдип: «Бейтуллахамың дервезесиниң янындакы гуюдан сув гетирип берен болсады, шондан бир ичсемдим» дийди. ¹⁶Шонда үч батыр йигит пилиштлилериң дүшелгесини бөвсүп гечди-де, Бейтуллахамың

дервезесиниң янындакы гуюдан сув алып, оны Давуда гетирип берди. Эмма Давут сувдан ичмеди, ол оны Реб үчин ере дөкди. ¹⁷Ол: «Мени бейтмекден сакла, я Реб! Жанларыны ховп астына салып гиден адамларың ганыны, хей-де, мен ичип билеринми?!» дийип, сувдан ичмек исле меди.

Бу үч батыр йигит шейле эдерменликлер гөркезипди.

¹⁸Серуяның оглы Абышай үч батыр йигидиң баштутаныды, ол Ёвабың доганыды. Ол өз найзасы билен үч йүз адамың гаршысына урушды ве олары өлдүрип, үч батыр йигит ялы мешхур болды. ¹⁹Ол отуз сердарың иң мешхурыды ве баштутанды, йөне үч сердарың дережесине етип билмәнди.

²⁰Ехояданың оглы Беная улы эдерменликлер гөркезен кабсеелли батыр йигитдир. Ол моваплы арслан йүрекли ики эдермен уршужыны өлдүрди, шейле хем ол гарлы гүн чукурың ичинде бир ёлбарсы өлдүрди. ²¹Ол соңра эпет бир мүсүрлини өлдүрди. Мүсүрлиниң элинде найзасы барды. Беная онуң гаршысына таяклы чыкды. Ол мүсүрлиниң элинден найзасыны алып, оны өз найзасы билен өлдүрди. ²²Ехояданың оглы Беная, ине, шейле ишлери эдип, ол хем үч батыр йигит ялы мешхур болды. ²³Ол отуз сердарың арасында иң мешхурыды, йөне үч батыр йигидиң бири дәлди. Давут оны өз жанпеналарының баштутаны эдип гойды. ²⁴Отузларың арасында енеде, ине, шулар барды: Ёвабың доганы Асахел, бейтуллахамлы Додоның оглы Элханан, ²⁵харотлы Шамма ве Элика, ²⁶палтылы Хелес, тековалы Икешиң оглы Ыра, ²⁷анатотлы

Абыгезер, хушалы Мебуннай, ²⁸ахова уругындан Салмон, нетопалы Махрай, ²⁹нетопалы Багананың оглы Хелеп, беняминлерден гибгалы Рибайың оглы Ытай, ³⁰пиргатонлы Беная, Гагаш жүлгелеринден Хидай, ³¹арбалы Абыгалбон, бахурымлы Азмавет, ³²шагалбынлы Эляхба, Яшениң огуллары: Ёнатан, ³³харарлы Шамма, харарлы Шарарың оглы Ахыям, ³⁴магакалы Ахасбайың оглы Элипелет, гилолы Ахытопелиң оглы Элигам, ³⁵кармелли Хесро, аравлы Пагары, ³⁶собалы Натаның оглы Йыгал, гат тиресинден Баны, ³⁷аммон халкындан Селек, Серуяның оглы Ёвабың ярагыны гөтерийән нөкери бееротлы Нахрай, ³⁸йытра уругындан Ыра ве Гареп, ³⁹хет халкындан Урия. Булар жеми отуз еди адамдан ыбаратдыр.

24-нжи бап

Давут илат санавыны гечирйәр
(1 Йыл язгылары 21:1-26)

¹Реббиң Ысрайыла ене гаты гахари гелди-де: «Бар, Ысрайыл билен Яхуданың адам саныны бил» дийип, Давуды оларың гаршысына өжүкдирди. ²Патыша Ёваба хем-де гошунбашылары: «Дандан Беершеба ченли ысрайыл тирелериниң әхлисине айланып, олары хасаба алың, маңа илатың саны герек» дийди. ³Эмма Ёвап патыша йүзленип: «Гой, ша хезретлеримин гөзүниң алнында Худайың Реб халкының саныны йүз эссе копелтсин! Йөне ша хезретлерине бейле этмек нәмә герек болдука?!» дийди. ⁴Йөне патышаның сөзи Ёвабыңкыдан хем-де гошунбашылардан үстүн гелди. Шунлукда, Ёвап билен гошунбашылар ысрайыл халкының хасабыны

алмак үчин патышаның янындан уградылар. ⁵Олар Иордан дерясындан гечип, Арогерде жүлгәнин ортасындагы галаның гүнортасында дүшелге гурдулар. Соңра олар Гатда ерлешйән Язер тарапа гитдилер. ⁶Олар Гилгада ве хетлерин юрды болан Кадеше бардылар. Соңра Данягана, ол ерден болса Сидоның төвереклерине бардылар. ⁷Ол ерден Сур галасына ве хивилерин хем-де кенганларың әхли галаларына айландылар. Иң соңунда олар Яхуданың Негеп чөлүндәки Беершеба галасына гитдилер. ⁸Шейдип, олар бүтин юрды айланып, докуз ай йигрими гүн дийленде Иерусалиме доланып гелдилер. ⁹Евап илат язувының нетижеси билен патышаны хабардар этди: Ысрайылың эли гылыч тутуп билжек адамларының саны секиз йүз мүң, Яхуданыңкы болса бәш йүз мүң адам болуп чыкды.

¹⁰Илат язувындан соң Давудың йүрегинде ынжалыксызлык пейда болды. Давут Реббе: «Шу херекетим билен Сениң өнүнде улы гүнә газандым, акмаклык этдим. Өз гулуңы гүнә астында гойма, я Реб! Ялбарярын!» дийип, Реббе йүзленди. ¹¹Эртеси ирден Давут энтек турманка, Давудың гөргүри Гат пыгамбере Реббиң шу сөзи аян болды: ¹²«Давудың янына бар-да: „Реб сениң өнүнде үч шерт гойяр; бирини сайла, Ол шоны хем амала ашыржак“ дийип айт». ¹³Гат муны Давуда айтды ве оңа: «Юрдуңа еди йыл ачлык гелсинми я үч айлап душманларыңа ковдурып, олардан гачып гезжекми, я-да юрдуңа үч гүнләп гыргын кесели гелсинми? Пикир эт-де, белли карара гел; мени иберен Реббе бержек жогабыңы айт» дийди. ¹⁴Давут Гада:

«Мен эрбет ягдая дүшдүм. Говусы, Реббиң элине дүшейин, ынсан элине дүшмәйин. Реббиң рехимдарлыгы бейкидир» дийди.

¹⁵Реб ир сәхерден башлап, тә белленен мөхлет долянча, Ысрайыла гыргын кеселини иберди. Дандан Беершеба ченли аралыкда яшаян илатдан етмиш мүң адам бу кеселиң пидасы болды. ¹⁶Перишде Иерусалимиң халкыны гырмак үчин оңа тарап элини узаданда, Реб йүрегине дүвен бетбагтчылыгыны гойболсун этди. Ол гырян перишдә: «Бесдир! Инди элиңи чек» дийди. Шонда Реббиң перишдеси ябуслардан болан Аравнаның харман ериниң голайындады. ¹⁷Давут адамларың башына күлпет гетирйән перишдәни гөрөнде, Реббе: «Вах, мен гүнә газандым, ине, мен хата иш этдим. Йөне бу бигүнә халк нәме этди ахырын? Гой, Сен диңе маңа хем атамың несLINE жеза бер» дийди. ¹⁸Шол гүн Гат Давудың янына барып: «Бар, ябуслардан болан Аравнаның харман еринде Реббе гурбанлык сыпасыны гур» дийди. ¹⁹Гатың сөзлерине эерип, Давут Реббиң эври билен чыкып гитди. ²⁰Патышаның адамлары билен биле өзүне тарап гелйәндигини Аравна гөрдди; өңлеринден чыкып, ики бүкүлип, патыша тагзым этди. ²¹Соңра ол: «Ша хезретлери нәме себәпден гулунын янына гелдикә?» дийди. Давут: «Реббе гурбанлык сыпасыны гурмак үчин, сениң харман ериңи сатын алмага гелдим. Шейдип, халкың башына дүшен бетбагтчылык совлар» дийди. ²²Аравна Давуда шейле дийди: «Ша хезретлери оны алсын-да, ислән задыны гурбанлык берсин. Ине, якма гурбанлыгы үчин өкүзлер, ине-де

одун үчин дөвек дөвйән гураллардыр өкүзлериң боюнтырыклары. ²³Эй, патыша, шу затларың хеммесини Аравна сизе берйэр. Гой, Худайың Ребсенден разы болсун». ²⁴Эмма патыша оңа: «Ёк, мен оларың бахасыны төлежек. Мугт дүшен зады Худайым Реббе гурбанлык бержек дәл» дийди.

Шунлукда, Давут харман ери билен өкүзлери элли күмүш теңнә сатын алды. ²⁵Давут ол ерде Реббе гурбанлык сыпасыны гуруп, якма хем саламатлык гурбанлыкларыны берди. Реб юрт үчин эдилен дилеглери кабул этди; гыргын беласы Ысрайылдан совулды.

